JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1856. **Zaturdag 22 Maart.** **N°. 24.**

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

Buitenzorg den 19*den Maart* 1856. [N°. 30.]

[Staatsblad n°. 14.]

Gelezen, enz.

De Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

1o. van het tarief van genoten wordende emolumenten en andere wisselvallige inkomsten door de daarbij genoemde ambtenaren in Nederlandsch-Indie, gehecht aan het besluit van 20 December 1854 no. 3 [staatsblad no. 96], worden geroijeerd de daarbij uitgetrokkene cijfers tot berekening der contributien voor de navolgende betrekkingen, als:
onderhavenmeester te Soerabaija,
ambtenaar belast met de stedelijke policie te Batavia, assistent-resident van politie te Samarang en Soerabaija,
bootmeester te Soerabaija en Pasoeroean,
onderbootmeester te Batavia,
commies bij het praauwenveer te Pasoeroean,
hoofd- en andere onderwijzers op en buiten Java,
vendumeesters, venduschrijvers en venduafslagers op en buiten Java,
president, leden en secretaris bij de weeskamer te Batavia,
president, leden en secretarissen der weeskamer te Banda en Padang;

2o. gerekend van het tijdstip der invoering van het reglement voor het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indie, gearresteerd bij publicatie van 20 Dec. 1854, staatsblad no. 93, zijn de hierboven vermelde ambtenaren gehouden te contribueren over het bedrag hunner wisselvallige inkomsten, behoudens verificatie door de algemeene rekenkamer, en met inachtneming wijders van het bepaalde bij § A no. 2 tweede alinea van artikel 10 van gemeld reglement.

3o. De bereids betaalde contributien worden verrekend met die, welke blijken verschuldigd te zijn.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal,
De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Bij Koninklijk besluit van den 15den December 1855 no. 24 is, ten vervolge van Zr. Ms. besluiten van 21 October en 23 Dec. 1854 no. 103 en 57, en 5 Februarij, 20 Maart, 7 en 19 Mei en 31 October 1855 no. 9,93, 24, 77 en 85, houdende toekenningen van eervolle belooning, ter zake van de in 1853 en in Mei en Junij 1854 plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in de Wester.afdeeling van Borneo, bepaald, dat de korporaal *S. Sturmer*, ten regte genaamd *J. D. Hoffmann*, van het wapen der infanterie van het leger in Nederlandsch-Indie, ter zake zijner verrigtingen in 1853 in genoemde residentie, alsnog eervol zal worden vermeld bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als in Indie.

Civiel Departement.

Gesteld:

Ter beschikking van den gecommitteerde voor de zaken van Balie en Lombok, de ambtenaar der 2de klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie *A. H. G. Blokzeijl*.

Ter beschikking van den resident der Wester-afdeeling van Borneo, *G. N. Buijn*, laatst klerk bij de algemeene rekenkamer.

Schutterijen, enz.

Ontslagen:

De 2de luitenant bij de schutterij te Soeracarta *J. van Haagen*.

Militair Departement.

Bevorderd:

Tot dirigerend officier van gezondheid der 1ste klasse in de 1ste militaire afdeeling op Java, de dirigerende officier van gezondheid der 2de klasse *H. Holländer*.

Benoemd:

Tot inspecteur der vaccine op Java en Madura, de officier van gezondheid der 1ste klasse *S. L. Blankenburg*, thans inspecteur der vaccine in de 1ste militaire afdeeling op Java; met bepaling, dat hij voor memorie zal worden gevoerd bij de militaire geneeskundige dienst.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van 2den commies en magazijnmeester bij het hospitaal te Willem I, de militaire ambtenaar *G. A. L. de Rivecourt*, laatst archivarius bij den generalen staf.

Overgeplaatst:

Bij de bezetting te Atapoepoe (Timor), de officier van gezondheid der 2de klasse *O. Brummer*, thans te Kedirie.

Marine Departement.

Definitief benoemd:

Tot inspecteur over de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch-Indie, onder toekenning van den rang van luitenant-ter-zee der 1ste klasse bij het Indische sedentaire zeewezen, de op zijn verzoek eervol uit Z. M. zeedienst ontslagen luitenant-ter-zee der 1ste klasse *P. F. Uhlenbeck*, thans belast met de waarneming van eerstgemelde betrekking.

Venduten.

Dingsdag en Woensdag 25 en 26 Maart, wegens vertrek, op Cramat, voor het woonhuis van den heer *C. M. Metzendorff*, door *Vaupel & Co.*

Woensdag 26 Maart, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*, tegen 4 pCt. vendusalaris.

Donderdag 27 Maart, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Vrijdag 28 Maart, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*, van Boeken.

Maandag 31 Maart en Dingsdag 1 April, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *R. P. Tolsen*, op Tana Abang, door *John Pryce & Co.*
Op Zondag 30 Maart te bezigtigen.

Advertentiën.

Getrouwd:

WERNER J. A. SMITH
met
J. C. F. LOTH,
[illegible] Dijserinck.

[illegible], *den* [illegible] *Maart* 1856. (605)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. C. Janssen*, geliefde Echtgenoot van

(572) J. M. ROSSKOPF.

MAGELANG, *den* 8 *Maart* 1856.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *E. A. Kam*, geboren *Cambier*.

SOERAKARTA, 11 *Maart* 1856. (608)

Bevallen van een ZOON *J. A. Blankert, Veltman.*

BATAVIA, 14 *Maart* 1856. (585)

Voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, *E. Loriaux*, geliefde Echtgenoot van

J. M. NOLTHENIUS VAN ELSBROEK,
Ridm. der O. I. Kavallerie.

SALATIGA, *den* 15 *Maart* 1856. (609)

Na een kortstondig doch smartelijk lijden overleed alhier in den ouderdom van ruim 40 jaren de WelEd. heer *P. Schermer*.

(600) H. LASTDRAGER.

BATAVIA, 18 *Maart* 1856.

Vendutie

op Dingsdag en Woensdag den 25 en 26 Maart 1856,

Wegens vertrek, op Cramat voor het woonhuis van den Heere **C. M. Metzendorff**, door *Vaupel & Co.*

van 9 Span zeer goede en hardloopende Wagenpaarden, 3 Bendiepaarden, 6 Wagens, waaronder eene Handschaise, een Milord, een Engs. Vis-à-vis, zoo goed als nieuwe Wagentuigen, eene melkgevende Koe, benevens eene Antilope, eene zeer fraaije collectie Bloemen in potten, eene Volière, voorzien van Kanarievogels, eene Billardtafel compleet, benevens eenen zeer goed onderhouden Inboedel, bestaande uit meest mahoniehouten Meubels, Spiegels en Schilderijen, fraaije Tapijten en Tafelkleeden, goede Eng. Lampen, waaronder moderateurs, Pleet, Zilverwerk, Porcelijnen Tafel, en Theeserviezen, Keukengereedschappen etc. etc. alles Maandag den 24 dezer door een ieder te bezigtigen.

Op Dingsdag den 25 zullen Paarden, Rijtuigen, de Koe, Bloemen, Volierè, Tuigen, Zadels, het Billard, dispens- en Keukengereedschappen worden verkocht.

Op Woensdag den 26 meubilair en verdere huisraad.

(560)

Vendutie

op Woensdag den 26sten Maart 1856,

voor het Commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*, van 50/4 vaten Boter, 100 picols Staaf- en Hoepelijzer, ijzeren Waterketels en Hengsel- en Deurknippen, drie kisten Propatria papier, roode Wijn, Cognac, Goud- en Zilverwerk, 1 Brandwaarborgkast.

en ten 10 ure precies,

19 Aandeelen in de Javasche Bank.

(607)

Op de Vendutie van *Abeelen, Dennison & Co.*,

op Woensdag aanstaande,

zal mede worden verkocht eene partij beschadigde **Twist en Lijnwaden**, een partijtje **Americaansch Meel** in Blikken. (615(

Op de Vendutie van Donderdag 27 dezer zullen de ondergeteekenden verkoopen:

Een IJzeren Ankerketting,

lang circa 450 voet, wegende 33½ picol.

(611) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Boeken-Vendutie.

Op Vrijdag den 28sten Maart 1856,

zullen door de ondergeteekenden op publieke vendutie verkocht worden de Boeken en Platen, vermeld in de Catalogus, welke met den Java-Bode van den 5 Maart ll. is rondgezonden.

(619) JOHN PRYCE & Co.

MIJNE RAADSELACHTIGE VRIENDIN. (*vervolg*)

Op nieuw voelde ik mij in dezen tooverkring getrokken. De daar even beschreven avond kwam mij als een droom voor, want hoe vaak ik de schoone gravin ook in haar huis of in andere gezelschappen ontmoette, ik vond haar toch nooit weder aan de speeltafel, maar zich steeds op de wijze, als toen ik haar had leeren kennen, bezig houdende. Wat mij nogtans bevreemdde was, dat zij mij sedert ik terug was nooit weder, noch in scherts nog in ernst, naar de resultaten mijner navorschingen op het gebied der gelaatkunde vroeg, wat zij vroeger toch gedurig gedaan had. Daar ik haar van aanbidders van verschillenden stand en ouderdom omringd zag, besloot ik, mij langzamerhand van haar terug te trekken, wel begrijpende dat ik toch niets vernemen, maar van dag tot dag meer gevaar loopen zou van mijn hart te verliezen. Of zij de verandering in mijn gedrag en den beweegrond daarvan doorgrondde, weet ik niet; maar zij verdubbelde hare opmerkzaamheid jegens mij op eene zoo vleijende wijze en scheen zoo veel smaak in mijn gezelschap te vinden, dat ik door dwaze ijdelheid verblind, van mijn kant nu ook alles deed, om mij zoo beminnelijk mogelijk te vertoonen.

Inmiddels was de winter verstreken en op zekeren dag verkondigden de kaartjes: »Gravin Rosen *p. p. c.*" en »Baron Osten *p. p. c.*" het groote nieuws, dat zij weg waren en ons zonder voorafgegane waarschuwing verlaten hadden. Ik was verslagen en bedroefd. Er deed zich eene onaangename ledigheid in mij gevoelen, die onder menschen tot de gruwelijkste verveling klom en mij spoedig uit alle gezelschappen verdreef. Men uitte zijne bevreemding over die zonderlinge manier van eene plaats te verlaten, waar de vreemdelingen niet dan voorkomendheid en vriendelijkheid ontmoet hadden; doch niemand wist zich den grond van dat haastig vertrek te verklaren, tot eindelijk een brief van de gravin Rosen aan mevrouw van W. meldde, dat zij eensklaps bij haren gevaarlijk ziek liggenden echtgenoot was ontboden en daarom hare eeuwig onvergetelijke vrienden te G. zoo schielijk en zonder afscheid had moeten verlaten. — Thans was men gerustgesteld, alhoewel uiterst verbaasd, wijl de gravin nooit van een nog in leven zijnden echtgenoot gerept had, en het ging met de schoone vrouw als met genoegzaam alle stervelingen — zij werd door de meesten, schoon ook al niet door allen, vergeten.

Twee jaren waren sedert verloopen. Ik had G. verlaten, mij in M. met der woon neergezet en dacht nog slechts nu en dan met een diepen zucht aan de schoone gravin, als aan een physiognomisch raadsel, dat mijne kunst niet had kunnen oplossen. Toen bragt mij het toeval in den zomer van 185* naar den lieven, ouden, welbekenden Rijn, die mij buiten zijne natuurschoonheden, die mij altijd weder nieuw genot verleenden, door de menigte der hem bezoekende vreemdelingen uit alle landen een rijken oogst beloofde. Reeds had ik mijn zakboek met aanteekeningen, mijne teekenportefeuille met omtrekken van veelzeggende, goede en booze physiognomiën opgevuld en dacht van Wiesbaden, mijn laatste rustpunt, de terugreis te aanvaarden, om wat ik opgedaan had te huis op mijn gemak te schiften, toen ik ten gevolge van op eene wandeling gevatte koude door eene keelontsteking werd aangetast en mijne kamer moest houden. Twee dagen liet ik mij geduldig opsluiten, maar op den derden, een zondag, dreef het verlangen naar menschen, nieuwe gezigten en ondekkingen mij naar de gezelschapszaal, waar de voorname wereld zich wegens het regenachtig weder verzameld had. Hier ontmoette ik wel eene groote verscheidenheid in de physiognomiën, doch niets nieuws, dat mij boeijen kon, en ik wilde reeds naar mijne kamer terugkeeren, toen een bekende op mij toekwam, mij onder den arm nam en, zonder te vragen, of ik daar lust in had, mij naar de speelzaal trok. Sedert jaren had ik vermeden, deze plaats te betreden, waar ik voor mijne studie genoeg treurige ondervinding had opgedaan, om er niets meer van te willen weten; zonder het te willen of te weten stond ik thans weder bij de groene tafel. Mannen en vrou-

Vendutie te Meester Cornelis,
op Zaturdag den 29 Maart,

voor het Commissiehuis van wijlen *H. L. E. Chat*, van diverse Goederen, als: eenige Meubelen, Lijnwaden, Bijouterien, Gouden Horologiën, Diamantpennen, eene bijna nieuwe en fraaije Handchais, een Kinderbende, enz. enz., zoo ook nog eene partij diverse Passementen en Wagen ornamenten. (599)

Vendutie
op Maandag 31 Maart en Dingsdag 1 April, wegens vertrek,

voor het woonhuis van den heer *R. P. Tolson*, op Tana Abang, door *John Pryce & Co.*

van eenen netten inboedel, zilver- en pleetwerk, glas- en kristalwerk, eet- en theeservie zen, paarden, rijtuigen, eene fraaije collectie bloemen, enz. enz.

Op Zondag den 30sten Maart te bezigtigen. (552)

Op den 2den April aanstaande

zal er openbare Veiling worden gehouden van den Inboedel, nagelaten door wijlen den heer *P. Schermer*.
(601)

In den loop der volgende maand zal publiek worden **GEVEILD** het Huis, thans bewoond door den Hoog Edel Gestrenge Heer *J. F. D. Bouricius*, gelegen aan het Koningsplein, zuidzijde, zijnde hetzelve inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** en te bevragen bij

DE O. I. MAATSCHAPPIJ
VAN ADMINISTRATIE EN LIJFRENTE.
(578) (Kantoor *Batavia*.)

Vendutie van Paddie.

Op een nader te bepalen dag, zal op het Land Tjibaroessah, assistent-residentie Buitenzorg, openbaar worden geveild de aldaar nog liggende Paddie van de oogst van A°. 1855, alsmede Karbouwen, enz. enz. (598)

Engelsche Hang-, Tafel- en Muurlampen en Whisttafels met Lampen.

Pas aangebragt.
(613) ABEELEN, DENNISON & Co.

Amerikaansch Meel
eerste kwaliteit,

per Pond en per Vat bij
(618) LE ROUX & Co.

CHINESCHE VLOERMATTEN
bij
(612) ABEELEN, DENNISON & Co.

ALLEMANSGADING SOERABAYA.

Een groot assortiment Fransche provisiën in blik, als: Pâté de Foie d'oie de Strasbourg truffé. Pâté de Foie de Canard truffé. Pâté de perdrix truffé. Paté d'alouette truffé. Pâté de pluviers truffé. Soupe à la Julienne. Champignons. Asperges de Coppenhagen. Truffes Pelées. Petit Pois. Sardines à l'huile, in kwart blikjes, enz.
(604) DEELEMAN.

For Sale.
Solution Citrate of Magnesia.

This preparation is a cooling cathartic, operates mildly and has a agreeable taste like Limonade ad **one Roepis** a bottle,

At W. SPECHT GRIJP'S *Rijswijk*,
and
C. J. VLAMING KIEBERT,
(554) *Batavia*.

REVALENTA ARABICA.

Op nieuw ontvangen 800 blikken à 1 pond, bij
(435) VAUPEL & Co.

De ondergeteekenden belasten zich voortdurend met het leveren van **DINERS, SOUPERS, enz.**, met bijlevering van Servies en al hetgeen hiertoe vereischt wordt.

Des verkiezende kan men alles aan huis doen gereed maken, waartoe zij expresselijk eene draagbare keuken en al wat benoodigd is, gereed hebben.

Steeds Verkrijgbaar:

Siropen, in alle soorten. Versche Samarangsche Beschuit. Fijne Theebeschuit. **Scheepsbeschuit.** Zemelen, à *f* 2 koper de 50 pond.
(583) LE ROUX & Co.

Kamers te Huur

met of zonder Meubels, bij
(597) E. RINCHON.

TE KOOP **Een gedresseerd Rijpaard**, hoog 4 voet, 2 duim. Te bevragen bij
(606) RENAUD.

f 10,000 à *f* 12,000 benoodigd

op eerste verband; adres
(594) H. M. VAN DORP.

Te Huur of te Koop.

Een Huis op Sawa Besaar en een stuk La[illegible] bebouwd met een Huis, Wagenkamer. Pa[illegible] [illegible]denstal, Steen- en Kalkovens, met derzel[illegible] twee Pakhuizen, Steenen- en Bamboezen Loodsen, [illegible] legen op Jambatan doea. Adres
(602) A. L. TIET[illegible]

TE HUUR of TE KOO[P]

tegen zeer voordeelige voorwaarden, een Huis op R[illegible] wijk, thans bewoond door den heer *Cassalette* e[illegible] bevragen bij
(584) VAUPEL & Co.

129ste Frankforter Staats-Loterij.

In de 1ste klasse zijn uitgeloot de nommers 210[illegible] 21034, 16570, 5222, 13960, 13686, 15859, 174[illegible] 25007, 17504, 16597, 17337, houders dezer loten w[illegible] den verzocht die ten spoedigste franco ter verwissel[illegible] in te zenden.
(565) H. M. VAN DOR[P]

BATAVIA, *Maart* 1856.

129ste
Frankforter Staats-Loterij.

Heele, Halve en Kwart Loten te bekomen *f* 120, *f* 60 en *f* 30, bij
(189) H. M. VAN DORP,
te Batavia.

Loge de Ster in het Oosten.

Receptie in den 3den graad, op Donderdag den [illegible] Maart 1856, des avonds ten 7½ ure.

De 2de Secretaris der Loge,
(614) D. JANNETTE WALEN.

De ondergeteekende heeft de eer b[illegible] kend te maken, dat hij de **Fabriek van Sodawater en Limonade G[illegible] zeuse**, door hem bij de heeren *Crawfurd en Ab[illegible]* gedirigeerd, heeft **OVERGENOMEN** en voor eige[n] rekening voortzet, zich beleefdelijk in de gunst v[an] het Bataviaasch publiek aanbevelende, belovende ee[ne] prompte en solide bediening.
(603) H. JURGENS.

MAGAZIJNEN VAN HEEREN MODE ARTIKELEN
van
S. D. BRANDON,
in de Stad en op Passer Senin.

Door ontvangst van eene groote partij laken, tricots, linnen drills, engelsch leder, satijnen-, zijden- en piqué vestenstoffen, verscheidene soorten van paletot stoffen, enz., zijn de prijzen der kleedingstukken verminderd, en thans vastgesteld als volgt:

1 superfijne zwarte laken rok 1 » satin de laine of tricot pantalon 1 vest naar keuze	*f* 75,—
Als boven, van zwart thibet of satin de chine, naar keuze	- 50.—
1 dozijn fijne witte paletots	- 55.—
1 » gekleurde paletots	- 60,—
1 » superfijne witte linnen drill pantalons, eerste kwaliteit	- 90,—
1 dozijn superfijne wit of geel linnen drill pantalons, tweede kwaliteit	- 70.—
1 dozijn engelsch leder pantalons	- 60.—
1 » wit engelsch keper pantalons	- 50,—
1 » witte of gekleurde piqué vesten, prima kwaliteit	- 50,—

Uniform jassen van het beste militaire laken (zonder borduursel)	*f* 50,—
Uniform pantalons van het beste laken	- 25,—
Blaauw laken marine buis	- 30,—
Blaauw laken schutters rok	- 30.—
Gekleurde tricot pantalons, laatste smaak	- 20,—
1 dozijn witte of gekleurde hemden *f* 24,— à	- 60,—
1 » flanellen borstrokken - 30,— »	- 50,—
1 » kabaaijen - 20.— »	- 24,—
1 » nachtbroeken - 20,— »	- 24,—

Voor Liverij Bedienden.

1 laken koetsiers rok
2 laken jongens buisjes
1 koetsiers hoed
2 jockey petten
} laken en galon naar keuze *f* 10[illegible]

Bij minder hoeveelheid zullen de prijzen even billijk gesteld worden.

Alle deze goederen zijn van de beste kwaliteit, en bij niet voldoende bevinding behoeft men dezelve niet [illegible] ontvangen.

Voor vertrekkende personen wordt met den meesten spoed gewerkt, en alles binnen den tijd van twee m[illegible] 24 uren afgeleverd.

In beide magazijnen zijn de prijzen gelijk, en worden de kleedingstukken franco aan huis bezorgd.

Bovengenoemde prijzen zijn à contant of op een crediet van eene maand berekend. (194[illegible]

---

wen omringden die in digte rijen, de blikken gespannen op één punt gerigt. Mijn oog zocht dit middelpunt en bleef, 't gevonden hebbende, er met doodelijken angst op rusten. Schooner en schitterender dan ooit, rijk en smaakvol gekleed, zat mijne vriendin uit G., gravin Rosen, de bank houdende boven aan de noodlottige groene tafel en had haren toenmaligen geleider, baron Osten, als croupier aan hare zijde. Met moeite onderdrukte ik een kreet van schrik. Ik had lust, om op haar toe te vliegen, om haar met geweld van die onwaardige plaats weg te rukken, doch begreep gelukkig nog tijdig, dat ik hiertoe niet bevoegd was, dat zij die uit vrije verkiezing had ingenomen en mij waarschijnlijk als een dweeper of dollen fantast met koelheid zou hebben teruggewezen. Zoo bleef ik dan als vastgeworteld op mijne plaats en bespiedde onopgemerkt het schoone gelaat, dat ik zoo vaak, zonder ooit de het karakteriserende uitdrukking te kunnen uitvinden, met welgevallen had gemonsterd. Thans lag dit gebeel voor mij open: de hartstogt van het spel, verlangen naar winst, spanning, wat het naaste oogenblik aanbrengen zou, stonden onmiskenbaar in hare trekken te lezen, en de zenuwachtige bewegelijkheid der sierlijke handen, die mij vroeger zoo veel hoofdbreken had veroorzaakt, hield nu ook op een raadsel te zijn. Die schijnbare geblaseerdheid was slechts blanketsel, was enkel een dekmantel geweest, om de eigenaardige natuur daaronder te verbergen. Ik leunde in een hoek tegen den wand, om mij staande te houden. Ik zou mij over mijne geringe menschenkennis geschaamd hebben, waren niet andere gevoelens op dit oogenblik magtiger in mij geweest. Ik zag hier eene verloren ziel, die ik moest zien te redden. Aan mijn op morgen bepaald vertrek dacht ik niet meer, maar slechts aan de middelen en wegen, om als welmeenend vriend haar te naderen en haar van den rand des afgronds weg te rukken, die zich aan hare voeten opende. Zoodra ik genoeg bekomen was, om op de vastheid mijner stem te kunnen vertrouwen, vroeg ik aan een paar omstanders, wie de dame was. »Mevrouw de Poltrowsky, eene Polin, die hier dezen zomer uitmuntende zaken doet,« was het antwoord. Die vreemde naam misleidde mij niet. Hare trekken hadden zich veel te diep in mijn geheugen ingeprent; ook had zij immers dien flaauwen, onbeduidenden baron Osten met zich, vlak gezigt, waarop niets te lezen was, aan hare zijde zitten. — In plaats van vroeg te bed te gaan, gelijk de arts mij dringend had aanbevolen, was ik een der laatsten in de zaal. Eindelijk, tegen middernacht, brak de schoone vrouw het spel voor dien avond af. Ik kwam thans uit mijn hoek toe, sprak haar als gravin Rosen aan en betuigde mijne blijdschap over het gelukkig toeval, dat mij zoo onverwacht in hare nabijheid bragt. Een oogenblik teekende haar gelaat blijde verrassing, doch even spoedig antwoordde zij [illegible] koelen toon: „Gij vergist u, mijnheer! Mijn naam [illegible] niet Rosen,'' en verliet haastig de zaal.

Ik bragt dien nacht in een koortsachtigen toestand d[illegible] en voelde mij den volgenden morgen zoo onwel, [illegible] ik ernstig ziek vreesde te zullen worden. Even[illegible] verzweeg ik dit aan den doctor en verzekerde veel [illegible] ter te zijn en nog slechts gunstiger weder tot mij[n] reis te willen afwachten. Zoodra hij weg was, klee[dde] ik mij aan, om de mij verloochenende schoone op [te] zoeken, die gelijk ik op de badlijst gezien had, [illegible] mij onder een dak woonde. Indien ik mij als prof[es]sor * uit G. bij haar laten aandienen, zou zij mij wa[ar]schijnlijk niet ontvangen hebben; daarom verzeke[rde] ik aan de kamenier, die naar mijn naam vroeg, [illegible] hare meesteres mij wachtte, en trad stout in het [illegible] aangewezen vertrek. Ditmaal ontstelde de pseudo-g[ra]vin werkelijk, en van de op dien schrik volge[nde] korte verlegenheid maakte ik gebruik, om haar met [illegible] warmte van een oud vriend te begroeten en haar [illegible] verzekeren, dat, wat reden zij ook mogt hebben, [illegible] hier onder een anderen naam op te treden, zij [illegible] daarom toch niet misleiden zou. Zij glimlachte [illegible] het mij zoo wel bekende lachje, toen ik van onze [illegible] keering in G. spraak, en een weemoedige trek sp[illegible] daarbij om hare lippen. Dit bespeurende vroeg [illegible] haar, waarom zij ons destijds zoo snel en geheel [illegible]

Théâtre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Vendredi 28 Mars 1856,

l'Auberge des Adrets.

Drame.

Le Spectacle commencera à **Sept heures précises.**
(610)

Let Wel!

De ondergeteekende verzoekt belanghebbenden wel indachtig te willen zijn, dat alle annonces voor den *Java-Bode*, zoowel als bestellingen op dat blad en daarop betrekking hebbende reclames, **franco** moeten worden ingezonden, zullende daaraan, in het tegenovergestelde geval, geen gevolg worden gegeven.

De Administrateur,
(616) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 22 *Maart* 1856.

Militaire Societeit Concordia.

Buitengewone Algemeene Vergadering,

op Zaturdag den 29 Maart 1856,
des Avonds ten 8 ure.

De Secretaris,
(595) E. R. GOTELING VINNIS.

Iemand van goeden huize, die na ruim 13 jaren zijne opvoeding in Nederland te hebben genoten en sedert 14 jaren in sedentaire of ambulante betrekkingen op Java en Sumatra in Gouvernements dienst te zijn geweest, eene grondige kennis bezit van Inlandsch bestuur, land, taal en volk, die het Fransch spreekt en schrijft en niet onervaren is in de Engelsche taal, voor redactiewerk te bezigen, zag zich gaarne geplaatst in een handelshuis dan wel als administrateur op eene landelijke onderneming op Samarang, Sourabaya of in de binnenlanden van Java en zulks op eene naar verdienste te stellen bezoldiging.

Hierop reflecterenden gelieven zich te adresseren met brieven franco onder lett. O. Z. bij den boekhandelaar
(596) H. M. VAN DORP.

Op last der Vereenigde Hamburger Assuradeurs, brengen de Ondergeteekenden hierbij het volgende ter kennis van belanghebbenden.

1. Reclames wegens Zeebeschadiging, van hier gemaakt, zullen in het vervolg in Hamburg alleen dan in aanmerking komen, wanneer dezelven door ons erkend, en de betrekkelijke stukken met onze handteekening voorzien zijn.
2. Ontvangers van beschadigde Goederen zijn verpligt, de beschadiging dadelijk bij de landing, en wel voor opening der Collis door ons te doen constateren.
3. Aangaande de taxatie der waarde in goeden staat, even als de afzondering van het beschadigde gedeelte, van het gezonde, zal worden gehandeld volgens de instructiën, die ten allen tijde bij ons ter inzage gereed liggen.
4. Bij verschil van gevoelen, hetzij of eene beschadiging wezenlijk heeft plaats gevonden, of niet, dan wel omtrent de taxatie der Goederen in goeden staat, zullen arbiters worden benoemd, een van de zijde der ontvangers van het goed en een door de ondergeteekenden, die zamen een derde kiezen en als goede mannen uitspraak doen. Het certificaat, door die arbiters afgegeven, moet vervolgens ons ter legalisatie worden voorgelegd.

(576) METZENDORFF, WILMANS & Co.
Gemagtigden der Vereenigde Hamburger Assuradeurs.

BATAVIA, 19 *Maart* 1856.

De Ondergeteekenden zijn door de Directiën der Niederrheinische Güter Assecuranz-Gesellschaft in Wesel.
Agrippina, See-, Fluss- und Landtransport Versicherungs-Gesellschaft in Cöln.
Düsseldorfer allgemeine Versicherungs-Gesellschaft für See-, Fluss- und Landtransport in Düsseldorf,
tot Agenten voor Batavia benoemd en zullen dezelfde voorwaarden, bij de Hamburger Assuradeurs boven vermeld, ook bij deze drie Assurantie-Maatschappijen gebezigd worden.

(577) METZENDORFF, WILMANS & Co.

BATAVIA, 19 *Maart* 1856.

BEKENDMAKING.

Bij acte op den 6 Maart 1856, voor *Daniel Busken Huet*, tijdelijk waarnemend notaris, residerende te Sourabaya verleden, is door de heeren *Raphaël Maria Pereira*, *Antonie Kruger Mossembekker* en *Jan Joseph Pereira*, allen handelaren wonende te Sourabaya eene vennootschap aangegaan, onder de firma van *Pereira & Co.* tot het drijven van handel *voor eigen rekening* en *in commissie* voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren, aangevangen den 1 Maart dezes jaars, terwijl geen der vennooten van de teekening der firma is uitgesloten. (579)

Ingevolge *bovenstaande* bekendmaking heeft de ondergeteekende de eer bij deze ter kennisse te brengen, dat bij zijne zaken liquideert. Erkentelijk voor de menigvuldige blijken van vertrouwen, die hij gedurende eene reeks van jaren mogt ontvangen, betuigt hij langs dezen weg aan zijne geëerde begunstigers, daarvoor zijnen opregten dank. Tevens neemt hij de vrijheid zijne debiteuren, ter bevordering der liquidatie eene spoedige voldoening van hun debet aan te bevelen.

(580) R. M. PEREIRA.

SOURABAYA, *den* 11 *Maart* 1856.

De ondergeteekenden hebben de eer het publiek te berigten, dat zij door de oprigting hunner *boven aangekondigde* Vennootschap, zich de gelegenheid hebben verschaft, om bij voortduring ruim voorzien te zijn van de beste en nieuwste artikelen, waarvan de prijzen zoo billijk mogelijk gesteld zijn, en om ten spoedigste te voldoen aan alle aanvragen en commissiën, waarmede zij mogten worden vereerd. Zij vleijen zich, dat het vertrouwen, zoo ruimschoots aan hunnen deelgenoot, den Heer *R. M. Pereira* geschonken, ook door hen moge worden genoten, en bevelen zich daartoe met bescheidenheid aan.

(581) PEREIRA & Co.

SOURABAYA, *den* 11 *Maart* 1856.

De ondergeteekenden, door aankoop eigenaren geworden zijnde van het zoogenaamd **Japansch Kembang-factuur**, brengen bij deze ter kennisse van het geëerde publiek, dat zij eerstdaags de helft van dat factuur van Batavia alhier verwachten. Zij vleijen zich, dat de billijk gestelde prijzen hunne begunstigers mogen aansporen, van de gelegenheid gebruik te maken, om zich te voorzien van de fraaije artikelen waaruit dit gedeelte van dat factuur bestaat.

(582) PEREIRA & Co.

SOURABAYA, *den* 11 *Maart* 1856.

Iemand met het **Koopmans Boekhouden** grondig bekend, wenschte zijne nog overige uren te besteden met het **Bijhouden van Boeken.**

Inclinerenden adresseren zich franco onder lett. AB bij den Boekhandelaar
(574) H. M. VAN DORP.

Eene Gouvernante, onlangs alhier uit Europa aangekomen, en thans als zoodanig bij eene fatsoenlijke familie geplaatst, is in de gelegenheid nog eenige jonge meisjes aan te nemen als externen, ten einde onderwijs te ontvangen in het Hollandsch, Fransch, Engelsch, enz.

Ouders hierop reflecterende gelieven zich, voor nadere informatiën te adresseren aan den heer
(570) VAN DORP.

BATAVIA, 12 *Maart* 1856.

Zeker Militair, vroeger Boekbinder, wiens diensttijd den 18den dezer expireert, zoekt **PLAATSING**, onverschillig hoe en waar, kunnende goede getuigschriften produceren. Adres lett. L, postkantoor Buitenzorg. (575)

Iemand die aan het hoofd staat eener bloeijende en winstgevende zaak op een der hoofdplaatsen van Java, die zonder groot kapitaal gedreven wordt, ziet zich tot herstel zijner gezondheid verpligt, dit land voor eenigen tijd te verlaten. Om daartoe in staat te zijn, wenscht hij zich te associeren met iemand, die bij eenig kapitaal eenige ervaring van zaken heeft en niet ontbloot is van taalkennis. Ook is hij genegen zijne zaak te verkoopen.

Adres met franco brieven onder lett. X bij
(588) VAN HAREN NOMAN & KOLFF,
te Batavia.

Het Vergaan van het Nederl. Barkschip AERD VAN NES,

benevens de lotgevallen der bemanning bij haar jammerlijk rondzwerven gedurende bijna zes maanden in 1854, beschreven door *F. M. Carsjens*, gezagvoerder van dien bodem. Ad *f* 2 te bekomen bij
(617) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Vergulde
Schilderij Lijsten

van 40 Cents tot *f* 2 per voet, worden opgemaakt, van glas en het noodige voorzien, bij
(207) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Papierhandel

Van Haren Noman & Kolff te Batavia.

Propatria en Velijn Schrijfpapier in alle kwaliteiten tegen zeer lage noteringen voortdurend bij partijen te bekomen.

Voorts: Teekenpapieren, Decalqueer papier en Decalqueer linnen, Muziek papier, Behangsel papier met randen, Post-, Pak- en alle andere Papiersoorten.

Monsters zijn op aanvrage verkrijgbaar. (590)

Kerkboeken.

Hervormde. Nieuw Testament, Psalmen en Gezangen in 12vo en miniatuur, (zoogenaamd Turfjes) formaat, fraai gebonden en verguld met verguld zilveren sloten.

Catholieke. In alle genres en differente prijzen. Idem gebonden in fluweel, met sierlijk gemonteerde sloten. Te Batavia bij
(589) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Het Vertrek der Stoomboot **LANGAN LAMONGAN**, is bepaald als volgt:
Van **Batavia** naar **Samarang** op den 5, 15 en 25 van iedere maand, en
Van **Samarang** naar **Batavia** op den 10, 20 en 30 van iedere maand.

Nadere inlichtingen te bekomen bij
(571) MACLAINE, WATSON & Co.

BATAVIA, *den* 18 *Maart* 1856.

Het Stoomschip **AMBON** zal twee maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende landmail van hier naar **Padang** en **Benkoelen** vertrekken.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan
de Agenten,
(587) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, 18 *Maart* 1856.

---

verloren verlaten had.

»Verlang van daag toch maar niets van mij te weten," antwoordde zij blozende. »Een ander maal, misschien morgen al, zal ik u alles zeggen." En nu liet zij mij ook heel geen tijd meer tot vragen, maar sprak over G. en vernam naar al hare bekenden daar. Toen ik haar zei, wat mij van daar had weggedreven, zag zij mij met een vreemden, half schuwen blik aan en zeide: »Ik dacht wel, dat het zoo gebeuren zou. Als men u niet wegjaagt, jaagt gij uwe medemenschen weg."

»U toch niet, mijne schoone gravin?" vroeg ik verbaasd.

»Ik had gisteren avond besteld, dat men van morgen vroeg inpakken zou," antwoordde zij gerekt.

»En aan dien gruwzamen maatregel ben ik schuld?"

»Gij! Gij heel alleen."

»En waardoor?" vroeg ik werkelijk nieuwsgierig, om den zamenhang, waarin ik met haar komen, blijven en gaan stond, te doorgronden.

»Ik heb u immers verboden, heden naar iets te vragen," antwoordde zij schertsend. Niet gezind, om mij langer zoo te laten afzouten, droeg ik haar, niettegenstaande haar verbod, mij omtrent al, wat mij in hare verschijning raadselachtig voorkwam, opheldering te geven; doch zij stond haastig van haar stoel op, bood mij de hand tot afscheid en zei: »Ga thans, waarde vriend! Ik wacht bezoek, en gij moet afreizen."

Met dit bescheid moest ik aftrekken. — Ik reisde nogtans niet af. De avond viel, toen ik nog nadenkend in mijne kamer zat. Ik ging naar de speelzaal in de stille hoop van het mij zoo onweerstaanbaar aantrekkend voorwerp daar niet aan te treffen. De gravin was er echter reeds en maakte zich juist tot de haar onwaardige, haar onteerende taak gereed. Gezien had zij mij zeker, want haar scherp oog ontging doorgaans niets. Echter scheen zij mijne tegenwoordigheid niet te willen opmerken, en dus hield ik mij dan ook op den achtergrond. Het spel begon en 't geluk keerde haar — voor de eerste maal gelijk een hartstogtelijk speler mij verzekerde — den rug toe. Zij verloor groote sommen, werd bleeker en bleeker, terwijl Ostens lange trekken eene woeste uitdrukking aannamen, en toen ik, om haar te waarschuwen, aan de groene tafel trad, om een paar goudstukken op eene kaart te zetten, wierp zij mij een smeekenden blik toe, die mij weder terugdreef. Nog een half uur en ze was uitgeput, onvermogend, om de telkens grooter wordende verliezen te betalen. De uitdrukking van haar gelaat was eene andere geworden, schoon God dank! altijd nog edel. Geen spoor van de wilde vertwijfeling, 't volslagen vergeten van alles buiten dat ééne, den onverzadelijken dorst naar goud, zooals ik dat bij andere spelers en speleressen zoo dikwijls had opgemerkt. Zij zag er uit als vernietigd en verklaarde eindelijk met flaauwe stem, voor ditmaal niet langer bank te kunnen houden. Men drong haar van alle zijden, hare plaats niet op te geven en 't fortuin gelegenheid te geven, om zich weder vóór haar te verklaren; men bood haar tot dekking der oogenblikkelijke verlegenheid eene aanzienlijke som ter leen aan. Zij dankte, stond op en greep mijn arm, dien ik haar aanbood, om haar weg te leiden. Ik sprak geen woord en had op dit oogenblik onmogelijk een verwijt, eene beschuldiging of de bede, dat zij zulk eene plaats niet weder betreden mogt, kunnen uitspreken. Bij de deur harer kamer zei ze mij fluisterend: »Morgen!" en ik verliet haar met eene stomme buiging.

(*Wordt vervolgd.*)

De Stoomboot Banda

zal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail van hier naar **Samarang** en **Soerabaya** vertrekken, in verband met het vertrek van het stoomschip *Padang* van laatstgenoemde plaats naar **Macassar** en **de Molukken**.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan

de Agenten,

(586) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, 19 *Maart* 1856.

Vracht en Passage naar Cheribon

per het Nederlandsch schip **Vier Gezusters**, kapt. *A. F. Marmelsteyn*. Adres bij de agenten

(578) DE WEERDT, RUYL & Co.

BATAVIVA, 19 *Maart* 1856.

Voor passage naar *Nederland*

wordt aangeboden het Ned. Clipper Barkschip **Burgemeester van Reenen** kapt. *A. W. F. van der Meer van Küffeler*, zijnde bijzonder ruim en goed ingerigt voor den overvoer van passagiers, en voerende een geëxamineerden Doctor. Dit schip zal omstreeks het einde van Maart de reis van hier aanvaarden. Adres bij de agenten

(591) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar *Nederland*

wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch campagne barkschip **Zeenimph** kapt. *J. W. J. Witsen Elias*. Dit schip is bijzonder goed ingerigt voor den overvoer van passagiers en heeft een bekwamen doctor aan boord. Het zal na in den Oostboek beladen te zijn vermoedelijk omstreeks het einde van Maart van Batavia vertrekken. Men adressere zich bij de agenten

(592) HAAGER & SCHUURMAN.

BATAVIA.

In den namiddag van den 19den dezer, had in de woning van den inlander Papa Kassim, op Parapattan, eene bruiloft plaats, waardoor zich in de daaraan belendende, met pannen gedekte keuken, een groot aantal vrouwen bevonden, bezig met het toebereiden der spijzen. Eensklaps, zonder dat daarvoor eenige oorzaak kenbaar is, stortte die keuken met een hevig gekraak in en bedolf die vrouwen. De ligte bouwstoffen veroorzaakten evenwel geen groot leed; sommigen harer werden gekneusd en ligt gewond, anderen vielen door ontsteltenis van zich zelve. Ernstiger gevolgen hebben zich niet voorgedaan, terwijl buitendien spoedig toegesnelde hulp, door wegruiming dier materialen, een brand voorkwam, die ligtelijk in dat geval had kunnen ontstaan.

— Op den 20sten dezer, des morgens ten 7 ure, is te Weltevreden het vonnis voltrokken aan den O. I. cavalerist H...., wegens gepleegde insubordinatie tot den dood door den kogel veroordeeld. Met de meeste gelatenheid en bedaardheid ging hij den dood te gemoet, zich zelven nog den doek voor de oogen bindende.

— Bij de *Javasche Courant* van heden is gevoegd een staat van den stand van het rijstgewas onder ultimo Januarij jl., waaruit blijkt dat dezelve was:

Gunstig. In de residentiën Bantam, Buitenzorg, Krawang, Preanger regentschappen, Cheribon, Pekalongan, Samarang, Rembang, Soerabaya, Pasoeroean, Probolingo, Bagelen, Kadoe en Madioen.

Vrij gunstig. In de residentie Batavia.

Goed. In de residentiën Bezoekie, Banjoemaas en Patjitan.

Bezig de gronden te bewerken. In de residentiën Banjoewangie en Kedirie.

Kan nog niets bepaald opgegeven worden, omtrent de residentiën Tagal en Japara.

Geene opgaven vermeld, omtrent de residentiën Soeracarta en Djocjocarta.

Bagelen. Omstreeks 4 ure in den namiddag van den 12 Maart stortten, door een zwaren valwind, drie gebouwen, uitmakende de kasernes, de gymnastie- en de ambachtszaal van het korps pupillen gelijktijdig in.

Van de zich daarin bevindende personen werden gedood: 1 Europeesch sergeant en 4 pupillen, terwijl nog daarenboven gewond zijn 11 pupillen, waarvan 3 in eenen bedenkelijken toestand verkeeren.

Op hetzelfde tijdstip stortte nog in het gebouw van de frontwacht, hetgeen echter geene ongelukken ten gevolge had.

De schade door het instorten van bovenstaande gebouwen aangerigt, kan nog niet worden opgegeven, doch is vrij aanzienlijk, daar alles wat zich in de gebouwen bevond is verbrijzeld.

Sumatra's Westkust. De berigten, loopende tot den 1 Maart jl. behelzen het volgende:

Padang. In de maand Februarij is een détachement, sterk 2 officieren en 75 man, naar Siboga vertrokken, bestemd voor de bezetting der op te werpen redoute in de baai van Lagoendie, in het zuiden van Nias.

Jav. Cour.

Soerabaija 8 Maart. — In het regentschap van Trengalek Assistent-Residentie Ngrowo, residentie Kedirie, heeft onlangs eene buitengewoone strafoefening plaats gehad. Op verzoek namelijk van den regent van Trengalek *Mangoon Negoro*, is een Javaansche jongen wegens gepleegden diefstal, door kinderen van zijn onderdom, op den alon alon met rottingslagen afgestraft.

Soerabaija 15 Maart. Gepasseerde Woensdag, des namiddags ten 6 ure, heeft alhier een vreeselijk ongeluk plaats gehad. Met een zoo genaamd *Pistolet Glissier*, een pistool met twee loopen, waarvan de een tot lading, de andere tot vuren dient en waarop men tot 20 spitskogels in eens kan laden, schoot de Heer D.... uit onbekendheid met het wapen, dat hij den vorigen dag pas gekocht had en ongeladen waande, zich een kogel in den slaap van het hoofd. De kogel stuitte tusschen vel en peesvlies op de hersenpan af en werd bij de uitsnijding geheel plat bevonden.

Door de spoedige en doelmatige aangebragte geneeskundige hulp, bestaat er alle hoop, niettegenstaande het groote bloedverlies, op een spoedig herstel.

— Op den 3 en 6den dezer, zijn in het distrikt Modjosarie drie personen door de banjer weggeslagen, waarvan 2 het leven verloren en de derde zich redde door het tijdig grijpen van het aan den oever des strooms wassende hooge riet.

(*Soer. N. en Adv. B.*)

NEDERLAND.

Bijzonderheden betreffende een buitengewonen dief.

Den 13 December stond voor het provinciaal geregthof in Gelderland, te Arnhem, te regt de persoon van Hendrik Hilbrink, oud 23 jaar geboren te Giethoorn, beschuldigd van drie gequalificeerde diefstallen, ontvlugting uit de gevangenis te Coevorden door middel van braak en poging tot gelijke ontvlugting uit de gevangenis te Ommen.

Reeds was hij vroeger veroordeeld bij vonnis van den krijgsraad in Gelderland van 13 Febr. 1855, wegens diefstal van vee uit de weide en desertie, tot vervallen verklaring van den militairen stand en tuchthuisstraf voor den tijd van vijf jaren.

Ofschoon deze zaak anders geen bijzondere vermelding zoude verdienen, wordt zij echter opmerkelijk door de herhaalde ontvlugtingen en pogingen daartoe uit de gevangenis, door iemand van nog zoo jeugdigen leeftijd.

Wegens bovengemelde misdaden in militaire dienst, veroordeeld en te Arnhem gedetineerd, heeft hij middel gevonden aldaar te ontvlugten, door uit het raam der kamer alwaar hij gedetineerd was, langs eene smalle looden pijp op het dak en van daar op den muur te klimmen, en daarvan af te springen, zonder door de aldaar geplaatste schildwacht te worden opgemerkt.

Hij heeft zich toen begeven naar buiten en is eindelijk te Twello aangekomen, waar hij een diefstal van verschillende kleedingstukken, door middel van inklimming gepleegd heeft, zich aldaar van zijne gevangenkleeding ontdaan en in het gestolen pak kleederen gestoken en zoo zijn weg vervolgd, langs de Dedemsvaart. Om naar het Hanoversche te gaan, pleegde hij daar nog twee diefstallen, die van groote stoutheid getuigen; hij heeft eerst een winkel van manufacturen en daarna een van spek, meel enz. bestolen, door namelijk in beide bewoonde huizen door het doorgraven der funderingen zich den toegang te verschaffen. Zich van een ruime hoeveelheid manufacturen voorzien hebbende, heeft hij die in de omstreken aan verschillende personen verkocht, onder voorgeven, dat hij daarin koopman was; hij had zich daartoe zelfs van eene el weten te voorzien. Op deze wijze in het Hanoversche gekomen, moet hij ook daar zich aan diefstalhebben schuldig gemaakt, ofschoon dit geen punt van onderzoek uitmaakte.

Door de ijverige nasporingen en de onbezweken pogingen van onzen eersten commissaris van policie, den heer mr. *B. L. R. Termaat*, die in deze van een bijzonderen ambtsijver, welke allen lof verdient, heeft doen blijken, is ontdekt geworden, dat hij eene zuster te Coevorden had wonen, en men vermoedde dat zij zich daar van tijd tot tijd konde ophouden.

Zijn signalement naar die plaats opgezonden zijnde, is hij dan ook spoedig aldaar, na de gegevene renseignementen van bovengemelden commissaris van policie, ontdekt, aangehouden en in de cantonnale gevangenis, in afwachting van zijne overbrenging naar hier, geplaatst geworden. Nog slechts weinig tijds daar opgesloten, heeft hij de binnenwaarts geplaatste klink der deur van het vertrek weten af te breken en met dit ijzer het schaftgat opengebroken; hij bragt zijn arm daardoor naar buiten en schoof aldus de bovenste grendel af; vervolgens heeft hij den poot der brits afgenomen, dezen tusschen de deur geplaatst en toen met een ruk den benedengrendel doen breken, waardoor de deur, die met geen slot konde gesloten worden, open was, en hij de straat kon bereiken. De cipier, op het hooren van het geweld toegeschoten, ontdekte de braak en ontvlugting, die juist plaats had. Hij vervolgde den vlugteling en met behulp van zijnen zoon, werden zij hem, juist toen hij de stadspoort bereikte, weder meester. Streng bewaakt, is hij langs de Dedemsvaart, waar hij bij die gelegenheid door verscheidene personen herkend is, getransporteerd naar Ommen, alwaar hij in de cantonnale gevangenis is geplaatst, nadat hem tot meerdere zekerheid een band en voetboei met een ketting overdwars waren aangedaan. Omsteeks half elf ure des nachts hoorde de cipier geraas in de gevangenkamer; hij liet den geregtsdienaar halen en beide begaven zich in de kamer van den gevangene, tot het doen van onderzoek. Men bevond toen dat de beschuldigde de vrij zware ketting tusschen de hand en voetboei had doorgedraaid en het slot verbroken, en dat hij boven de deur in den anderhalven steensmuur een gat had gebroken, ter breedte van drie en ter hoogte van twee palmen, waartoe hij vermoedelijk de scherpe uiteinden der door hem verbroken ketting heeft gebezigd; geen ander werktuig toch is in de gevangenis gevonden. De beschuldigde had zijn matras voor de deur gelegd, opdat het vallen van kalk en steenen niet zoude gehoord worden, en zijn hemd in stukken gescheurd en met de lappen de einden van de afgebroken ketting van de hand en voetboei omwonden, om het rammelen te voorkomen; ook zijn hand en been had hij daarmede omwonden, waarschijnlijk om het knellen der boeijen te verhinderen.

Hij is toen op nieuw door den cipier en den geregtsdienaar geboeid, die bij hem zijn blijven waken; later heeft hij echter op nieuw het ijzeren h[...] zijner boeijen verbroken en het koord waar[...] gebonden was, weten door te bijten.

Den volgenden dag is hij verder naar Zwoll[...] voerd, en van daar naar Arnhem, welk ver[...] de uiterste voorzorg heeft plaats gehad. Daar h[...] bleken is, dat geen sloten tegen zijne krachten b[...] waren, zouden thans aan hand en voet de boeij[...] aangeklonken en nu nog vordert hij een streng t[...] onlangs toch had hij zich een stuk ijzer van een [...] newiel weten te verschaffen en reeds daarvan e[...] van mes weten te vervaardigen, doch hij is [...] door onzen cipier, den heer *Deibel*, ontdekt, die [...] het wapen ontnam.

Deze stoutmoedige dief is slechts 23 jaren oud [...] voorkomen is niet ongunstig en men zoude [...] wilskracht niet bij hem veronderstellen.

De advoc-gener., mr. Pringle, betreurde het dan[...] bij zijn requisitoir, dat deze beschuldigde die op [...] jeugdigen leeftijd reeds zooveel blijken van buit[...] wone wilskracht gaf, deze zoo verkeerdelijk aanw[...] de, daar hij, die ten goede gebruikende, een h[...] nuttig lid der maatschappij zoude kunnen zijn. [...] heer mr. *P. J. Evers*, advocaat, ambsthalve beno[...] heeft gepoogd de verdediging van den beschuldigde [...] in eene gedeeltelijk bekentenis, doch meerendee[...] eene volhardende ontkentenis van de meest bek[...] omstandigheden bestond, ingang te doen vinden. [...] ne sierlijk uitgesproken rede heeft echter daarin [...] mogen slagen.

Het hof heeft *H. Hilbrink*, overeenkomstig het [...] quisitoir van het openbaar ministerie, veroordeeld [...] een half jaar correctionnele gevangenis voor de [...] vlugting en poging daartoe uit de gevangenis [...] middel van braak, en tot zeven jaren tuchthuis[...] voor de gepleegde diefstallen, een en ander te o[...] gaan na expiratie der vijf jaren tuchthuisstraf, w[...] toe hij bij vonnis van den krijgsraad is veroordee[...] zoodat deze veroordeelde, moet hij dien geheelen st[...] tijd ondergaan, nog ruim twaalf en een half jaar [...] de gevangenis moet doorbrengen.

ENGELAND.

In Engeland is en blijft men steeds oorlogzuc[...] gestemd. In eene meeting te Glasgow, bijeengeroe[...] om het diploma van het burgerregt aan den gewe[...] gouverneur van Canada, lord Elgin, te overhandig[...] heeft deze eene redevoering uitgesproken, waarin [...] zich voor het voortzetten des oorlogs verklaarde, [...] wijze prees, waarop het ministerie in den laatsten [...] deze zaak geleid had en zijne toehoorders er geluk m[...] wenschte, dat geen onvoldoende vrede uit de confer[...] tiën van Weenen voortgevloeid was.

Men verzekert voorts, dat lord Clarendon, in e[...] bijeenkomst met den Pruissischen gezant, den heer v[...] Bernstorff, zich in zeer scherpe bewoordingen over [...] Pruissische neutraliteit heeft uitgelaten. De Engels[...] minister moet vooral sterk gelaakt hebben, dat men [...] Pruissen steeds groote hoeveelheden ammunitie n[...] Rusland uitvoert en hebben doen uitkomen, dat [...] Pruissische regering, zulk een staat van zaken lijde[...] toeziende, eigenlijk onder de hand den vijand van E[...] geland en Frankrijk ondersteunt. Inzonderheid m[...] graaf Clarendon zijne verwondering betuigd heb[...] dat hooge Pruissische officieren hebben deel g[...] aan het feest, dat door het Russiche gezantschap [...] Berlyn, wegens de verovering van Kars, gegeven is, [...] over meer soortgelijke demonstratien van dien aar[...] even alsof de Russen eene roemrijke overwinning vo[...] de Pruissische wapenen behaald hadden. Indien Eng[...] land, zoo zou graaf Clarendon er bij gevoegd hebbe[...] in al deze feiten al geene demonstratien ten voorde[...] van Rusland zien wil, dan blijkt daaruit toch ee[...] groote onverschilligheid van Pruissen, van hetwelk m[...] ten minste eene zedelijke ondersteuning zou hebbe[...] mogen verwachten. Ten slotte moet graaf Clarendo[...] te kennen hebben gegeven, dat Engeland zich wel ee[...] genoodzaakt zou kunnen zien tot het nemen van er[...] stige en zelfs vijandige maatregelen, indien zulk e[...] staat van zaken in Pruissen langer voortduurde.

De Pruissische gezant heeft onmiddelijk eene vertro[...] welijke depêche over dat gesprek aan zijne regeri[...] gezonden, hetwelk in een kort daarop gehouden m[...] nisterraad tot ernstige overwegingen aanleiding mo[...] hebben gegeven. Of Pruissen echter iets doen zal o[...] aan de bezwaren van Engeland te gemoet te komen, [...] te betwijfelen.

Londen, 7 Januarij. Onder het opschrift: een L[...] verpoolsch handels-vorst, deelen de bladen mede, d[...] de heer John Pemberton Heywood, lid van de firm[...] Arthur Heywood Sons & Co., te Liverpool, 1000 guis[...] jes aan zijne kantoorbedienden gegeven heeft, om [...] een kersgeschenk onder elkander te verdeelen.

FRANKRIJK.

Parijs, 11 Dec. Het keizerlijke geregtshof te Parij[...] heeft verworpen de uitspraak van de civiele regtban[...] waarbij het beroemde slot St. Ouen werd toegewez[...] aan de prinses de Craon, dochter van gravin Cayle. H[...] slot behoort thans, ingevolge 's hofs beslissing, aan [...] stad Parijs, aan welke het de gravin Cayla. — voor h[...] geval dat de graaf van Chambord het niet mogt aan[...] nemen, gelijk de erflaatster verwachtte en zoo als o[...] gebeurd is, — in haar eigenhandig geschreven testame[...] van 12 Januarij 1850 vermaakt heeft, onder de voor[...] waarde dat de stad het behoude „als eene herinneri[...] aan Lodewijk XVIII."

— Een dezer dagen gehouden volkstelling in de p[...] rijsche voorsteden heeft het resultaat geleverd, dat B[...] tignolles-Monceaux, in 1823 door 3000 zielen bewoon[...] thans 39,812 inwoners telt; dat te Montmartre, alwa[...] in 1779 het aantal gezinnen 779 bedroeg, thans 40,0[...] zielen wonen; en dat de bevolking van la Vilette va[...] 1826 tot 28.000 zielen is gestegen.

Parijs, 14 Dec. Terwijl de engelsche en fransc[...] dagbladen voortdurend beschouwingen over den vre[...] en de onderhandelingen waaraan niemand geloof hee[...] opdisschen, worden de oorlogstoebereidselen van a[...] kanten met verdubbelden ijver voortgezet om zoo al n[...] nu, dan toch in het aanstaande voorjaar, te dienen. [...] tijding der overgave van Kars heeft den keizer een d[...] pen spijt verwekt, daar met het vallen in deze stad h[...] plan van Omar-pacha's expeditie, waaraan men v[...] belang hechtte, verijdeld is.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 22 Maart 1856, No. 24.

— Prins Napoleon heeft dezer dagen ontvangen eenige leden der hongaarsche emegratie, welke hem zijn voorspraak afsmeekten ter gunste van den onlangs in de Donau-vorstendommen gearresteerden kolonel Thürr. Zij deden gelden, dat zoo Engeland en Frankrijk hunne poolsche, hongaarsche en italiaansche hulptroepen niet beschermden, deze niet in de dienst dezer twee mogendheden zouden kunnen blijven. De prins heeft beloofd den keizer over de zaak te spreken, doch heeft niet ontveinsd hoezeer men Oostenrijk behoefde te ontzien en hoe weinig hoop hij koesterde, in de hem opgedragen taak te slagen.

In weêrwil van de genegenheid, die de prins van tijd tot tijd voor de democratie schijnt aan den dag te leggen, is zijne populariteit te Parijs niet groot. Alleen het gerucht, als zou hij de medewerker zijn van Charles Edmond aan de *Florentine*, een thans op het Odeon vertoond drama, is oorzaak, dat de studenten elken avond het stuk, dat echter verdienste bezit, komen uit fluiten. Stellig is het dat de prins, die nooit twee regels goed fransch heeft kunnen schrijven, aan dit werk geheel vreemd is.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 19 Dec. Uit Koblenz wordt van den 12 Dec. het volgende geschreven: »Jl. Zondag waren wij getnige van een plegtigheid, die sedert eeuwen niet was gezien; wij bedoelen het in den kerkban doen van den heer Sonntag, koopman te Kolblenz, die, na van zijne eerste vrouw wettig te zijn gescheiden, voor acht jaren met zijne tegenwoordige vrouw *alleen burgerlijk* is gehuwd. In den afgeloopen zomer werd den heer Sonntag van wege de geestelijkheid aanzegging gedaan, dat hij zich van die tweede vrouw moest scheiden, en, aangezien hij aan deze aanmaning geen gevolg gaf, werd jl. Zondag de kerkban tegen hen geslingerd. De deken Kramentz hield ten dien einde, als inleiding tot de handeling, eene leerrede, waarin hij tegen het burgerlijk huwelijk te velde trok; daarna verscheen hij in een geheel ander priestergewaad en vergezeld van twee geestelijken van minderen rang, die brandende waskaarsen droegen, en toen las hij, in het midden der kerk, den kerkban tegen den heer Sonntag en zijne vrouw af. Vervolgens blies hij de kaarsen uit en zeide het licht des Heeren te zien; hij wierp de kandelaars op den grond, verbrak ze en riep eindelijk uit: »»Men luide de doodsklok!"" Onmiddelijk hoorde men de akelige geluiden van het gebom der doodsklok en der lijkzangen. Na afloop daarvan verbood de deken aan allen zonder onderscheid in betrekking te blijven met de geëxcommuniëerden, hen te groeten enz. Dit verbod heeft echter weinig uitwerking gehad, want het huis van den heer Sonntag was den ganschen dag gevuld met bezoekers, en 's avonds werd hem eene serenade gebragt." (Zeer te regt merkt het *Journal des Débats* aan, dat dit feit alleen om de nieuwheid, *in de negentiende eeuw*, vermelding verdient.

— Volgens den parijschen correspondent van den *Times* zou Oostenrijk werkelijk besloten hebben zijnen gezant te Petersburg terug te roepen, indien Rusland, zoo als men te Parijs verwachtte, niet toetreedt tot de voorslagen, die graaf Esterhazij overbragt. Dezelfde schrijver meldt, dat Rusland inderdaad de eerste was, die te Weenen voorstellen tot schikking gedaan had, doch dat de door vorst Gortschakoff aan graaf Buol gestelde voorwaarden alleen bestaan zouden hebben in het hervatten der weener conferentiën, met erkenning van de onzijdigheid der Zwarte zee, in zoo verre dat russische en turksche oorlogsschepen, wier getal tusschen deze twee magten zou vastgesteld worden, wierden toegelaten. »Zulke voorwaarden," zegt de schrijver, »werden natuurlijk door Engeland en Frankrijk dadelijk verworpen." Verder wordt uit dezelfde bron berigt, dat de overeenkomst die tusschen Zweden en de westersche magten gesloten is, slechts gedeeltelijk bekend zal gemaakt worden. (*Welligt ontbreekt alleen het geheim artikel waarvan sprake is.*)

Weenen, 24 Dec. Aartshertog Albrecht zal aftreden als gouverneur generaal van Hongarije en als zoodanig vervangen worden door Gyulay. Deze aartshertog zal zich te Weenen komen vestigen en, in plaats van aartshertog Wilhelm, tot voorzitter der conferentiën van de chefs der afdeelingen bij het opperkommando des legers worden benoemd. Laatstgenoemde aartshertog blijft coadjutor van het hoog- en duitsch-meesterschap der duitsche ridderorde, en zal tevens de betrekking van chef der artilerie bekomen. Graaf Coronini treedt af als opperbevelhebber der oostenrijksche troepen in de Donau-vorstendommen en wordt opgevolgd door den luitenant-veldmaarschalk Paar. Coronini krijgt eene hooge betrekking ten hove. De veldtuigmeesters, baron von Hess en baron von Gorzkowsky, worden tot veldmaarschalken benoemd. (Baron von Hess viert heden zijn vijftigjarig dienstjubileum als militair.)

Weenen, 25 Dec. De parijsche correspondent der *Oesterr. Corr.* schrijft: »Ik weet dat de fransche minister van buitenl. zaken, ongeveer twee uren geleden, aan iemand, die hem nadere inlichtingen vroeg over den aard van het in den *Moniteur* opgenomen zweedsch tractaat, het volgende veelbeteekend antwoord gaf: »»Het tractaat, dat in den *Moniteur* van heden is opgenomen, is niet het meest gewigtig omdat het *iets* maar omdat het *niets* zegt.""

RUSLAND.

Men schrijft uit Petersburg van 11 Dec. aan *le Nord:* »Jl. Zaturdag heeft het hof den dag van den H. George, beschermheilige onzer militaire ridderorde, plegtig gevierd. eene orde zoo algemeen geacht en die op een tijdstip dat het land in oorlog is, nog meer in aanzien moet rijzen. De keizer heeft dus een bijzonder bewijs van achting willen geven aan de dappere verdedigers des vaderlands, die het kruis van den H. George op het slagveld hebben verworven. De dag werd ingewijd met een godsdienstoefening in de kapel van het winterpaleis, waarbij al de leden van het keizerlijk gezin, de grootwaardigheidbekleeders van het hof, al de ridders der militaire orde, die zich te Petersburg bevinden, en al de officieren der garde, van het leger en der vloot tegenwoordig waren. Ten 4 ure werd een groot banket van 500 couverts aangerigt in de groote witte zaal, waartoe al de hier aanwezige ridders van den H. George waren genoodigd. De keizer gaf den arm aan H. M. de koninginmoeder der Nederlanden. Toasten werden uitgebragt op de ridders der orde. De oudste titularissen der orde, die tegenwoordig waren, waren vorst Michel Woronzoff, graaf Pahlen en vorst Schakhovskoi, alle drie grootkruizen der orde van den H. George 2e klasse. (Op dit oogenblik zijn er slechts twee grootkruizen der 1e kl., maarschalk prins van Warschau en maarschalk graaf Radetzky). Na het diner werden al de gasten in 's keizers vertrekken genoodigd, alwaar Z. M. hun in de meest welwillende bewoordingen zijne erkentelijkheid betuigde voor de door hen aan het vaderland bewezen diensten."

— Vorst Paskiewitsch, wiens dood reeds door eene berlijnsche telegrafische tijding was verspreid, bevond zich integendeel den 16 Dec. in zulk een redelijken toestand, dat hij bereids zijne werkzaamheden heeft kunnen hervatten.

— Het te Warschau uitkomende blad *Kurryer Warsawsky* bevat, in zijn nommer van 16 dezer, een keizerlijke ukase betreffende de Polen die in de omwenteling van 1830 betrokken waren. De eerste paragraaf verleent eene verhooging van bezoldiging aan de ambtenaren, die op het tijdstip der omwenteling de dienst hebben verlaten of daaruit zijn ontslagen door het revolutionnair bewind. Bij de tweede paragraaf wordt bepaald, dat de militairen, die sedert den opstand geene aanleiding tot achterdocht hebben gegeven of niet beschuldigd zijn geworden, insgelijks eene verhooging van soldij erlangen. De derde houdt in, dat alle staatkundig gecompromitteerde personen weder in de staatsdienst kunnen treden, indien gedurende vijf jaren na hun ontslag hun gedrag in alle opzigten onberispelijk is geweest. Paragraaf vier betreft de priesters, die, ter zake van deelneming aan de staatkundige woelingen, in een russische stad vast verblijf moeten houden. Aan deze personen is de terugkeer naar Polen veroorloofd. De vijfde of laatste paragraaf handelt over de om staatkundige redenen in Siberië vertoevende ballingen, aan welke deels de terugkeer in hun vaderland, deels vermindering van hunnen straftijd is toegestaan.

SPANJE.

Uit Madrid wordt van den 18 Dec. het volgende geschreven:

»De Carlisten maken toeberidselen tot het doen van nieuwe pogingen in Catalonië. De hulpmiddelen, waarover zij te beschikken hebben, schijnen veel aanzienlijker dan vroeger te zijn. Men zegt dat de infant don Juan uit Frankrijk de catalaansche grenzen nadert, om de beweging te leiden. De regering is op de hoogte van alles wat er geschiedt, en aan een goeden uitslag der pogingen van de Carlisten wordt niet geloofd. Naar men verzekert, tellen de lieden, door den pretendent bezoldigd en die op de grenzen of in de vorstendommen eene gunstige gelegenheid afwachten om op te staan, minstens 4000."

ITALIE.

Heden, 17 Dec., wordt er volgens *l' Univers* te Rome een consistorie gehouden, waarin eenige der volgende acht geestelijken den cardinaalshoed zullen ontvangen: de heeren Villecourt, bisschop van Rochelle; von Kauscher, vorstaartsbisschop van Weenen, di Pietro, pauselijke nuntius te Lissabon; pater Gaude, prokureur-generaal der Dominikanen; von Reisach, aartsbisschop van Munchen; Grassellini, buitengewoon commissaris der pauselijke regering in de vier legatiën en pro-legaat van Bologna; Giamuzzi, auditeur der kamer, en de Medici, majordomus van den paus. Dezulken, die heden niet met het purper worden bekleed, zullen die onderscheiding dan in het eerstvolgende consistorie deelachtig worden.

— In een londenschen brief aan de *Breslauer Zeitung* leest men: »Het bezoek van den koning van Sardinië is van het begin tot het einde niet anders geweest dan eene reeks van domme vergissingen en begoochelingen, gepaard met spijt en kwade luim. De koning van Sardinië en het hof van Engeland hebben het niet met elkander eens kunnen worden; de eerste heeft dan ook zijn bezoek met een dag verkort, en noch de koningin noch prins Albert hebben van hem kunnen verkrijgen, dat hij een voet zette in het cristallen paleis. Hij was ontevreden over allen en alles, maar voornamelijk over de bankiers der City. Die heeren deden ll. Dingsdag hunnen pelgrimstogt naar Windsor »»om hun goed en bloed"" aan den monarch ter beschikking aan te bieden; maar naauw had Victor Emanuels omgeving zich in betrekking gesteld, met die millionairs, om over een nieuwe leening te spreken, of deze laatsten voerden een taal, die alles behalve de taal van gehechtheid en opoffering was, en stelden voorwaarden, die den armen koning het bewijs leverden, dat het crediet zijns lands geschokt is, sedert Engeland de leening van een millioen heeft gewaarborgd. Ook heeft het cabinet van lord Palmerston zich niet geneigd getoond om Italiës toekomst te bespreken, daar het voorgaf voorzigtig te moeten zijn tegenover Oostenrijk, op een oogenblik dat deze mogendheid pogingen doet om een schikking te bewerken.

— In een bij de augsburgsche *Allgemeine Zeitung* ontvangen schrijven uit Turijn van 13 Dec. leest men: »De protestantsche gemeente te Pignerol in Savoye heeft, dank zij der verdraagzaamheid van de tegenwoordige wetgeving van Piemont, den eersten steen voor haar nieuw kerkgebouw kunnen leggen. Dit is den 3 dezer met plegtigheid geschied. Het stedelijk bestuur en van elders overgekomen afgevaardigden van protestantsche gemeenten woonden het even eenvoudige als hartverheffende feest bij.

»Het aantal leden der protestantsche gemeente van Turijn gaat vooruit, en ook de staat harer kas, welke tot dus verre niet ruim voorzien was; zoodat zij nu, pas na het voltooijen van haar kerkgebouw, ook tot het stichten van een schoolgebouw en van een ziekenhuis voor protestanten heeft kunnen overgaan. Dat ziekenhuis zal zekerlijk voor menigen armen Duitscher van de protestantsche godsdienst, welke op reis ziek wordt, eene troostrijke toevlugt zijn."

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Een constanstinopelsche brief van den 10 deelt de volgende bepalingen mede, die volgens het meest verspreide gevoelen, met betrekking tot de reorganisatie der Donau-vorstendommen zullen worden vastgesteld: 1o. De opperheerschappij van den sultan zal behouden blijven zoo als zij tegenwoordig bestaat, d. i. zonder eenige inmenging in het inwendig beheer des lands. 2o. Moldavië en Wallachije zullen vereenigd worden tot één staat, geregeerd door een vorst daartoe voor zijn leven benoemd, ten einde de kuiperijen te voorkomen die bij de tegenwoordige orde van zaken geregeld om de zes jaren worden hernieuwd. 3o. De benoeming zal geschieden bij verkiezing. 4o. De te kiezen vorst moet inboorling des lands zijn; al de Phanarioten zullen van de candidatuur zijn uitgesloten. 5o. De regeringsvorm zal vertegenwoordigend zijn, met twee kamers. 6o. Een nationaal leger zal worden gevormd. 7o. De vestingen der vorstendommen zullen hersteld, en de voornaamsten door turksche troepen bezet worden. 8o. De aan de Porte te betalen schatting zal bij de verkiezing van een vorst voor den ganschen duur van diens regering bepaald worden.

Een brief uit Moldavië van 10 Dec. meldt, dat de hospodar, vorst Ghika, de afschaffing van het lijfeigenschap in dat vortendom heeft geproklameerd. Deze nieuwe maatregel is reeds den 28 Nov. jl. in werking getreden.

TURKYE.

In een brief uit Constantinopel aan de *Köln. Zeitung* leest men het volgende:

»Men wil hier, dat maarschalk Pélissier aan keizer Napoleon eene memorie heeft ingezonden, waarin hij betoogt, dat de algeheele verovering van de Krim nog driemaal zoo veel tijd en offers zou kosten als de bemagtiging van Zuid-Sebastopol. De sleutel der Krim is Perekop, en de aanval van dat punt, gelegen te midden eener steppe arm aan hout en water, is voorzeker een der moeijelijkste krijgsondernemingen van den nieuweren tijd. Maarschalk Pélissier oordeelt uit dien hoofde, dat het tooneel van den oorlog tegen de aanstaande lente behoort te worden verplaatst. Ten einde nu de meening der maarschalks te kunnen beoordeelen, werd generaal Martinprey naar de Krim gezonden, en naar men verneemt, moet deze hoofdofficier werkelijk de zienswijzij van Pélissier volkomen deelen."

— De jongste tijdingen uit de Levant zijn, zeer onbeduidend. Onder de weinige berigten, die nog al belangrijk zijn, is dat van een hevigen storm, die den 3 Dec. in de Krim woedde, en die hoezeer de geallieërden escaders niet zoo veel schade hebben geleden als den 14 Nov. 1854, toch eene herhaling van den toenmaligen orkaan schijnt geweest te zijn.

— Allerwege wordt bij voortduring hevig geklaagd over de bochi-bozuks (ongeregelde turksche troepen), en de turksche regering zal maatregelen moeten nemen, om van de Engelschen de ontbinding te verkrijgen van dit corps, onmogelijk aan tucht te gewennen en veel meer schadelijk dan nuttig. De vorming van een anglo-turksch contingent schijnt geen gelukkiger denkbeeld te zijn geweest; een brief uit Kertsch werpt ten deze al de schuld op de Engelschen. In bedoelden brief komen schandelijke bijzonderheden voor over het gedrag der britsche officieren tegenover turksche soldaten, die bewijzen van dapperheid hebben gegeven; terwijl die officieren benoemd, zonder eenigen waarborg van zedelijkheid of bekwaamheid, nog veel meer gebrek hebben aan menschelijk gevoel dan aan kennis. Zijn de geopenbaarde feiten waar, dan kunnen er geene woorden gevonden worden om ze te veroordeelen, en zonder vrees zich te bedriegen, kan men aan de taak die generaal Vivian heeft op zich genomen, een mislukking voorspellen.

NOORD-AMERIKA.

New-York, 3 Dec. De dag, waarop het congres zijne zittingen hernieuwen zal, nadert met rassche schreden, en men houdt zich te Washington onledig met de vraag, wie de plaats van voorzitter bekomen zal. De oude politieke kringen hebben intusschen zulke veranderingen ondergaan, dat het moeijelijk wordt uit te vorschen, welke eigenlijk de voornaamste en invloedrijkste is. De verkiezing van een voorzitter en de uitspraak, wie der beide afgevaardigden van Kansas door het congres zal erkend worden, moeten spoedig meer licht verschaffen over de inwendige combinatiën tusschen de vijf partijën, welke in het wetgevend ligchaam vertegenwoordigd worden. Over de verhouding tusschen de Vereenigde Staten en Engeland is men vrij gerust en algemeen van gevoelen, dat de dagbladen, zoowel hier als daar, er het meeste voordeel van trekken. Betreffende de drie millioenen aan Mexiko nog toekomende, schijnt het cabinet de zaak aan het congres te willen overlaten, opdat dit uitspraak doe, of de houders der wissels van Santa Anna's gouvernement al dan niet regt hebben op de uitbetaling.

Als een bewijs hoe de verdeeldheden tusschen de zuidelijke en noordelijke streken langzaam doch zeker voortgang maken, kan dienen de »bill" anderdaags voorgesteld in de Georgia Legislature, inhoudende de voordragt om de eigenaars van voortvlugtige slaven schadeloos te stellen door confiscatie van eigendom, toebehoorende aan burgers van den staat waarin de voortvlugtige slaaf zou zijn ontsnapt, hoe onschuldig ook de hierdoor lijdende partij aan de zaak zijn moge. Het is niet te denken dat zulk een maatregel alsnog ingang kan vinden, doch het voorstel toont aan hoe verbitterd de gemoederen reeds zijn, en dat dit ongelukkige vraagstuk zeer mogelijk de wigge kan zijn om de Vereenigde Staten in tweeën te splitsen, wanneer de magt en invloed van beide deelen verbroken zal wezen. In Kansas zijn beide partijen niet minder verbitterd, en hier en daar heeft men in de onderlinge twisten reeds vuurwapenen gebruikt.

Te midden van deze verdeeldheden brengt ons de laatste stoomboot van Californië het berigt, dat de aanhoudende strooptogten der Indianen eindelijk, zoo als

reeds lang gevreesd was, den aard van een algemeenen oorlog hebben aangenomen. Reeds hebben wij berigt van meer dan eenen moord, en op eene plaats werden de bewoners van een gehucht, twee-en-twintig familiën bevattende, meerendeels vermoord. Een algemeene oproeping is uitgeschreven door den gouverneur van het washingtonsche territoir, en talrijke benden zijn reeds op weg om de Indianen op te zoeken en te verdelgen. Overigens zijn de californische berigten zonder veel beteekenis; nieuwe goudmijnen, zegt men, zijn ontdekt, doch de handel te San Francisco blijft flaauw, ofschoon in het binnenland meer leven heerscht.

Wegens de oprigting, of het bestaan liever, van een geheim genootschap onder de iersche emigranten alhier, ten doel hebbende met geweld de afscheuring van hun vaderland van Groot-Brittannië te bewerkstelligen, merk ik aan dat zulk een genootschap waarschijnlijk bestaat, immers al de elementen daartoe zijn ruim voorhanden. De vrees echter, die het britsche ministerie voorwendt, is even zoo belagchelijk als de poging zelve der emigranten, daar beide partijen weten dat de eerste benoodigdheden tot het uitvoeren van zulk eene onderneming niet voorhanden zijn. In geval van oorlog met de Vereenigde Staten mogt een dergelijk plan grond geven tot zorg, doch zonder door eene krachtige natie ondersteund te worden, kunnen de emigranten, zonder geld en zonder officieren, iets dergelijks nimmer ondernemen.

EGYPTE.

Brieven uit Cairo van 30 Nov. melden dat de onderkoning zich nog steeds in Opper-Egypte bevindt, om zelf den staat van zaken in de zuidelijke provinciën des rijks te onderzoeken, voornamelijk wat de aangelegenheden van den landbouw betreft. Alvorens Saïd-pacha op reis ging, heeft hij in het personeel der voornaamste staatsambtenaren twee wijzigingen gebragt, die niet van gewigt ontbloot zijn. Zijn broeder Halim-pacha, is tot gouverneur-generaal van Soudan en Ehdem-pacha, tot dus verre minister van buitenlandsche zaken, tot gouverneur van Cairo benoemd. Eerstgenoemde, 's onderkonings broeder, is in Europa opgevoed en onderscheidt zich door zijne bijzondere belangstelling in het lot der aan zijne zorgen toevertrouwde inwoners.

Ingezonden Stukken.

De Lingua Franca van den Indischen Archipel.

Onder het bovenstaand opschrift komt in het Nieuwsblad *Tjaraka Welanda* van 8 December 1855 No. 19, een stuk voor, de strekking hebbende om te betoogen, »dat de uitbreiding van het Maleisch buiten zijne na»tuurlijke grenzen bestreden moet worden". Deze theorie bevat, ons inziens, zoo veel verderfelijks, dat men niet genoeg tegen het veldwinnen daarvan kan waken.

Wij willen daarom kort overnemen wat de schrijver in den *Tjaraka Welanda* tegen het maleisch heeft, — wat hij wenscht de plaats daarvan te doen innemen, en nagaan in hoe ver zijne theorie houdbaar is.

Na te hebben gewaagd van het nut en het gemak voor den ambtenaar of reiziger, om zich »met ééne »taal door den geheelen archipel te helpen of liever »behelpen kunnen," vervolgt de schrijver: »sedert men »te regt begrepen heeft, dat Nederland in zijne Oost»Indische bezittingen de beschaving van de inlandsche »volken moet helpen ontwikkelen en hen voor een be»teren toestand, dan die waarin zij verkeeren, moet »voorbereiden; sedert dien tijd moet men de aan het »Maleisch gegeven uitbreiding ten hoogste afkeuren, »omdat het in meer dan een opzigt strijdig met die be»ginselen werkt. Wij willen er niet eens op wijzen »wat er van het Maleisch in den mond van een Boe»ginees, Dajakker of Javaan al wordt, zoodat dat ge»sproken Maleisch door sommige deskundigen op zeer »goede gronden de naam van taal geweigerd wordt; »evenmin willen wij de aandacht vestigen op de on»regtvaardigheid die men begaat, als men den Boegi»nees, Dajakker of Javaan deze hem vreemde taal »opdringt."

Hierom, en omdat, volgens den *Tjaraka Welanda*, »de regering de taal van het volk, dat zij regeert be»hoort te verstaan," moeten de Nederlandsche ambtenaren met den Boeginees, den Dajakker, den Javaan en den Alfoer de verschillende landstalen kunnen spreken; — natuurlijk moeten zij die dan ook kunnen lezen en schrijven!!

De *Tjaraka* bepaalt zich bij de vier genoemde volken. Waarom? Misschien omdat de opsomming van al de in Nederlandsch-Indië gesproken wordende talen en dialecten te veel plaats in zijne kolommen zou nemen. Maar de billijkheid zou toch vorderen, dat niet alleen de genoemde volken, maar al die, welke tot Nederlandsch Indië behooren, in hunne respective landstaal werden toegesproken; en daar nu de hoofdtalen van Nederlandsch Indië in een onbegrijpelijk aantal dialecten zijn verbrokkeld, die men ook zou dienen te kennen om door iederen inlander verstaan te worden, zou er nog al eene aanzienlijke taalstudie van de O. I. ambtenaren vereischt worden.

Ten bewijze hiervan:

De Resident van *Menado* zou voor het gedeelte zijner residentie, dat op *Celebes* ligt alleen, 32 dialecten moeten kennen (zie Tijds. voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde van het Batav. Genootschap, deel IV, bls. 521); de Resident van Ternate zou bij zijne bezoeken van *Nieuw-Guinea, alleen in de Geelvinksbaai* 18 dialecten moeten kunnen verstaan en spreken. (Tijds. voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde van het Batav. Genootschap, deel IV, bl. 211.)

Ambtenaren op *Borneo*, *Timor*, *Sumatra* (binnenlanden) zouden meer talen moeten kennen dan Mezzofanti wist dat bestonden.

Verondersteld nu eens, dat 's lands belang medebrengt een resident van *Timor*, die zich vijf of zes jaren lang heeft gepijnigd om met *Timorezen*, *Belonezen*, *Rottinezen*, *Solorezen*, enz. enz. te converseren, naar *Menado* over te plaatsen, dan zal die ongelukkige op nieuw moeten beginnen, om, na verloop van eenige jaren, de taal te kennen der *Tomohonners*, *Sareinsongers*, *Kakaskassengers*, *Kawankoaners*, *Toumbaririërs*, *Bantikkers*, enz. enz. enz.

Een goed denkbeeld van de verscheidenheid der talen in sommige gedeelten van *Ned. Indië* geeft het volgende: »In het gebied van *Koetei* vindt men eene me»nigte van verschillende talen (niet tongvallen). De »hoofdtaal is het, met vreemde woorden van verschil»lende afkomst vermengd, Maleisch. De vorming van »de tijden der werkwoorden, insgelijks de woordvoe»ging, zijn zuiver Maleisch. De overige talen zijn: het »*Boegineesch*, het *Badjausch*, het *Tiedoengsch*; voorts »de talen der *Bassap*, *Dayah*, *Poenan*, *Modang*, *Be»noa* (met inbegrip der *Bentiean* en *Bongan*), *Toen»djoeng*, *Bahau* (met verschillende dialecten), en der »*orang-Pahoe* en niet Dayaksche heidenen onder de »*Bongan*.

»Slechts van de vier eerste dezer talen weet men, »dat zij van buiten gekomen zijn; de overige moeten »als *aborigènes* worden aangemerkt."

(Dagboek van *H. von Dewall*, Indisch archief I. bl. 132.)

De ongelukkige ambtenaar in *Koetei*, wien het verboden zal worden met de hoofden en bevolking eene andere dan de landstaal te spreken! En de ongelukkige hoofden en bevolking, die, om hunne belangen bij den Nederlandschen ambtenaar voor te dragen, zullen moeten wachten tot dat hij hunne talen, instede van het door de meesten hunner verstaan wordende Maleisch, zal hebben geleerd!!

En dan nog, waartoe zou die algemeene kennis van Indische talen dienen? In zeer vele gevallen om nu en dan te kunnen spreken met zeer enkele individuen van volkstammen, die maar weinig honderden zielen tellen, die aan hun eigen bestuur en wet zijn overgelaten, en die zelfs geen schrift kennen om hunne taal te bewaren.

Zulk eene alles omvattende taalstudie, als de *Tjaraka Welanda* wenscht, is eene utopie, die een ieder die een voet in *Indië* heeft gezet zal verbazen.

Zelfs wanneer de mogelijkheid mogt bestaan om slechts een gedeelte der Indische talen te leeren, blijft de kennis van het Maleisch toch immer een onmisbaar vereischte voor ambtenaren in Ned. Indië, zelfs in landen, waarvan de eigenaardige taal grondig door hen gekend wordt. Het volgende strekke daarvan tot voorbeeld. Een jong ambtenaar, afkomstig van de akademie te *Delft* en *buitengewoon* bedreven in het Javaansch, sloeg, tot eigen oefening, den regent der afdeeling in centraal-Java, waarin hij geplaatst was, voor, onderling Javaansch te spreken. De regent bragt daartegen in, dat hunne maatschappelijke verhouding dit niet gedoogde. Als aanzienlijk en in jaren gevorderd Javaan vermogt hij geen *Kromo* te spreken tot den jeugdigen ambtenaar, en *Ngoko* kon hij evenmin gebruiken, als zullende daardoor te kort doen aan den hem, als fatsoenlijk Europeaan toekomenden, eerbied. Deze ambtenaar, hoezeer bijzonder goed Javaansch sprekende, was dus wel genoodzaakt met den regent het woord in het Maleisch te voeren. ([1])

En wie weet niet, dat zelfs een districthoofd of mantri, die van goede afkomst is, ongaarne door eenen controleur in het Javaansch wordt toegesproken, omdat hij acht daardoor in zijn fatsoen gekrenkt te worden.

Daar nu de bevolking op *Java* door middel van hare eigene hoofden bestuurd wordt, is het een onmisbaar vereischte, dat de ambtenaren der regering genoegzaam Maleisch kennen, om op behoorlijken voet met de hoofden en aanzienlijken om te gaan; en dit geldt niet alleen voor *Java* maar meer nog voor het overige gedeelte van Nederlandsch-Indië, waar de aanraking van den Europeaan met het gros der bevolking nog geringer is.

Wij willen hiermede in de verte niet beweren, dat de studie van andere Oostersche talen minder aanmoediging verdient dan die van het Maleisch. Integendeel, wij achten het *zeer wenschelijk*, dat de ambtenaren zich toeleggen op de kennis der taal of talen van het land waar zij geplaatst zijn, en wij betreuren het dat daarvan niet meer werk wordt gemaakt; — het behoeft toch geen betoog, dat het voor den ambtenaar dikwerf onmisbaar is, wil hij goed besturen en vooral goed regt spreken, de landstaal te kennen.

Maar wij komen er sterk tegen op, dat men de verbreiding der kennis van de *eenige* taal in Ned. Indië, die algemeen door de hoofden en aanzienlijken verstaan wordt, zou tegenwerken, of, zoo als de *Tjaraka* zich uitdrukt »met wortel en al uitroeijen."

De meer algemeene verbreiding der Maleische taal houden wij voor eene der krachtigste middelen tot uitbreiding der beschaving in Ned. Indië.

Op *Java* is de kennis van die taal voor den inlander van aanzien noodzakelijk in den omgang met de mindere Europesche ambtenaren, en op de minder beschaafde eilanden is zij niet alleen dáárvoor noodig, maar ook onmisbaar om den inlander met zaken en toestanden bekend te maken, waarvoor hij in zijne weinig ontwikkelde taal geen woorden heeft.

Laat daarom elke Europesche ambtenaar in *de eerste plaats* zich grondig op het Maleisch toeleggen, maar verpligt hem tevens, te trachten, zoo veel doenlijk, de landstalen magtig te worden van het gewest waarin hij is geplaatst. Laat ook de inlander *goed* en *degelijk* Maleisch leeren, — en de rondtrekkende ambtenaar, die in *Indië* soms in aanraking komt met volken, waarvan de *Tjaraka* zich geen denkbeeld schijnt te kunnen maken, zal overal lieden vinden, die hem inlichtingen kunnen geven, of wier grieven en belangen hij volledig en duidelijk zal begrijpen en, met volle overtuiging van de zaak te kennen, zal kunnen behartigen.

En waarom toch zou het Maleisch bij andere talen op den achtergrond geschoven worden? Die taal, gesproken door vele millioenen zielen, heeft hare letterkunde zoo goed, in vele opzigten zelfs beter dan de Javaansche, en geene andere taal in Ned. Indië is in dit opzigt met haar te vergelijken.

Het eenige dat haar drukt is, dat zij niet zoo goed beoefend wordt. Vóór dat mannen als *Winter*, *Wilkens*, *Gericke*, *Taco Roorda*, *Cohen Stuart* en anderen opstonden, was het Javaansch niet meer, welligt minder dan het Maleisch beoefend of, mogen wij het zeggen? in de mode. In de beoefening van het [illegible] leisch staan wij zeer ver achter bij de Engelsch[illegible] *Singapoera*. Wie de aldaar uitgegeven wordende [illegible] leische werken voor opvoeding en beschaving kent[illegible] moeten toestemmen, dat men zich in die taal even [illegible] als in het Javaansch kan uitdrukken.

Wanneer eenmaal het Maleisch zijnen *Taco* [illegible] zal gevonden hebben, dan zal men in *Nederland* [illegible] rijkdom van die taal niet langer in twijfel trekken [illegible] haar niet meer, zoo als in een ander artikel va[illegible] vorenaangehaalde nummer van den *Tjaraka*, een *j*[illegible] noemen. De taal, die op het gansche *Maleische sch*[illegible] *eiland*, het grootste gedeelte van *Sumatra*, lan[illegible] kusten van geheel *Borneo* als landstaal, en overa[illegible] ders in Ned. Indië als *lingua franca* gesproken e[illegible] schreven wordt, is geen *jargon*, maar eene taal [illegible] even als elke andere op de wereld, aan vaste re[illegible] en vormen onderworpen is. Dat die regels en vor[illegible] verbasterd en door zeer weinigen gekend worden is[illegible] leen toe te schrijven aan hare algemeene verbreid[illegible] als *lingua franca*; zij heeft zich te veel geschikt [illegible] de volken die haar aannamen, en gebrek aan lei[illegible] heeft haar meer en meer van het regte spoor doen [illegible] dwalen. Stel daar tegenover het Javaansch. Die [illegible] werd alleen gesproken en geschreven door een gede[illegible] der bevolking van *Java*. Zij had bijkans niet [illegible] vreemden invloed te lijden en kon zich dus langzam[illegible] hand beschaven en naar vaste grondslagen regelen [illegible] Daardoor was de beoefening van die taal voor verlic[illegible] Europeanen betrekkelijk gemakkelijk, en door het [illegible] genovergestelde is de beoefening van het Maleisch ee[illegible] moeijelijke, en, in den tegenwoordigen tijd, in *Ne*[illegible] *derland* en *Nederlandsch-Indië* eene zeer ondankb[illegible] taak.

Deze verwaarloozing van het Maleisch heeft re[illegible] hare natuurlijke gevolgen gehad; immers verscheide[illegible] ambtenaren der 2de klasse, opgeleid te *Delft*, waar [illegible] vier der beste jaren van hun leven hebben besteed a[illegible] het leeren van Javaansch, zijn thans geplaatst op *Su*[illegible] *matra*, *Celebes* en andere buitenbezittingen, waar [illegible] zich met het Javaansch niet kunnen redden en z[illegible] betreuren zullen, dat zij niet behoorlijk zijn opgele[illegible] in de kennis van het Maleisch.

Volgens onze overtuiging is de grondige kennis v[illegible] het Maleisch het *eerste vereischte* voor elken Indisch[illegible] ambtenaar zonder onderscheid; het *tweede* op dit te[illegible] rein, is het zich eigen maken van de landstaal van [illegible] gewest, waar hij geplaatst wordt.

Daartoe behooren hem bij zijne vorming de nood[illegible] grondslagen gelegd te worden; — met andere woord[illegible] daartoe behoort hij wetenschappelijke, algemeene p[illegible] lologische studien te maken.

Het moet hem niet voldoende aangerekend worde[illegible] dat hij uitsluitend *Javaansch*, *Maleisch*, *Boegineesc*[illegible] *Balineesch*, of welke andere taal ook, grondig kenn[illegible] hij behoort te huis te zijn in de kennis der oude In[illegible] sche en der nog levende Polynesische talen, die d[illegible] grondslag uitmaken van al de bovengenoemde. Op [illegible] wijs zal de studie der thans in Ned. Indië levende [illegible] len hem gemakkelijk gemaakt worden. Maar nim[illegible] zal zich een Oost-Indisch ambtenaar opdoen, wi[illegible] taalkennis zóó uitgebreid is, dat hij immer en ove[illegible] het Maleisch zal kunnen ontberen.

De *Tjaraka Welanda* [illegible] de[illegible] waarop dit doel zal kunnen bereikt worden, mede [illegible] deelen. Wij zijn bescheiden van meening, dat m[illegible] niet alleen nimmer daartoe zal kunnen geraken, m[illegible] dat elke poging zelfs in die rigting niet zal nala[illegible] zeer groote bezwaren na zich te slepen.

Een woord nog ten slotte. De *Tjaraka Welanda* [illegible] weert »dat men de aan het Maleisch gegeven uitbr[illegible] »ding ten hoogste moet afkeuren." Dit gezegde v[illegible] raadt eene zeer geringe kennis van het behandelde ond[illegible] werp. Welke uitbreiding toch is er door *Nederla*[illegible] aan het Maleisch gegeven? Welke ondersteuning vin[illegible] daar de beoefening van die taal? Kan men het u[illegible] *breiding* noemen, dat tot nog toe geen Nederlander e[illegible] *bruikbaar* Maleisch woordenboek in druk heeft uit[illegible] geven; dat het laatst verschenen verre weg het slecht[illegible] is; dat de eenige bruikbare Maleische woordenboek[illegible] het werk van Engelschen zijn; dat de laatst do[illegible] eenen Nederlander geleverde Maleische spraakkunst e[illegible] verknoeide omwerking is van de door onzen *Wern*[illegible] in 1736, »op kosten van de E. A. Heeren Bewindh[illegible] »beren der Oost-Indische Maatschappije" uitgege[illegible] spraakkunst? — Neen, wij moeten het bekennen, [illegible] kennis van het Maleisch is in *Nederland* en *Ned*[illegible] *landsch-Indië* onbegrijpelijk achteruit gegaan, en ni[illegible] degelijks is tot de uitbreiding daarvan in de laat[illegible] honderd jaren gedaan.

E. N.

Batavia, 17 Maart 1856.

([1]) Wij achten het niet noodig, tot bevestiging der waar[illegible] van het vorenstaande, de namen der betrokken personen te noe[illegible] Mogt echter de een of andere vergoder van het Maleisch die[illegible] twijfelen, dan zijn wij bereid hem door het noemen der nam[illegible] overtuigen.

([2]) Wij bedoelen hier natuurlijk het javaansch zoo als het [illegible] na de Hindoe inwerking heeft geconsolideerd. Wat het vroeger[illegible] weet men nog niet.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van	Datum	Naar
Maart	16	Amerikaansch.	Mary Parker	Burnard.	Melbourn	8 Febr.	Singapore.
»	17	Nederlandsch	Louisa Kroonprinses van Zweden.	J. van der Linden.	Bordeaux	3 Dec.	Batavia.
»	18	Zweedsch	Cherastrér	H. Paulsen	Melbourn	17 Febr	»
»	—	Nederlandsch	Bezoekie.	A. Schaap	Batavia.	17 Maart	Rotterdam.
»	—	»	Henriette en Cornelia.	W. L. Hartmans.	»	18 »	Amsterdam.
»	19	Fransch	Confiance	David.	Singapore	12 »	Bordeaux.
»	17	Nederlandsch	Generaal Michiels.	D. de Wilde	Batavia.	17 »	Amsterdam.
»	20	Deensch	Wodan.	H. Matthiessen.	»	19 »	Bremen.
»	—	Nederlandsch	D'Elmina.	P. C. Teengs	Port Adelaide.	19 Febr.	Batavia.
»	18	»	Neerlands Koning.	W. Calander.	Rotterdam	20 Nov.	»
»	—	»	Pictura.	R. J. D. Scholten.	Batavia	17 Maart	Tjilatjap.
»	19	»	Gertrude	J. Lourens	»	18 »	Rotterdam.
»	—	»	Amicitia.	Jan Janse.	Amsterdam.	4 Nov.	Batavia
»	21	»	Fop Smit.	K. Swart.	Batavia	20 Maart	Rotterdam.
»	—	»	Prins Frederik der Nederlanden.	S. J. Rotgans.	»	— »	Amsterdam.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Maart	19	Nederl. Indisch	schip	Al Osmanie	Sech Segaf	Cheribon	3 Maart	B. J. Jacobs.
»	20	» »	bark	Balheer.	Mohamat Saimoen	Banjermassing	28 Febr.	D. N. Buys en co.
»	—	» »	brik	Pasekan.	Lim Kitjiang	Peca ongan	6 Maart	Gezagvoerder.
»	21	Nederlandsch	bark	Louisa Jacoba Johanna.		Soerabaija		B. Kopersmit en co.
»	—	»	schip	Philip van Marnix	van Duyn	Samarang		»

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	20	Nederl. Indisch	stooms.	Langen Lamongan	Deighton	Samarang.
»	—	Nederlandsch	schip	Prins Fred. der Nederlanden	S. J. Rotgans	Nederland.
»	—	Nederl. Indisch	bark	Almansoor	Said bin Djen	Pamanoekan.
»	—	» »	»	Djelanie	Said Alie	Samarang.
»	—	Bremer	schip	Leontine	Dotjen	Nederland via Soerabaya.
»	—	Nederl Indisch	brik	Tartar.	Tan Inghok	Pecalongan.
»	21	Nederlandsch	bark	Ryswyk	J. R. Byl	Soerabaya.
»	—	Nederl. Indisch	»	Bintang Timor	Said Machnoon	Samarang.
»	—	Engelsch	schip	Kalibokka.	Finch	Singapore.
»	—	»	bark	Commodore	Barr	»
»	22	Nederl. Indisch	»	Batavia		Pecalongan.
»	—	» »	»	Marzoek	Said Atas	Tagal.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Walvisch *	P. Schut	Nederland	Paine, Stricker en co.
»	bark	Canton *.	Twechuis.	Makasser.	Tiedeman en van der Burg.
»	schip	Nederland	P. Heidekoper	Nederland	»
»	»	Vier Gezusters.	F. A. Marmelsteyn	Cheribon	de Weerdt, Ruyl en co.
»	bark	Stad Zierikzee. *	Ochman.		B. Kopersmit en co.
»	»	Koophandel	H. de Beer	Macasser.	»
»	bark	Laura en Adèle *	P. J. Donema		C. Bahre en G. Kinder.
Nederl. Indisch	»	Fethoel Bain *	Sech bin Smeer	Samarang en Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	»	Aledanie *	Hadjie Hassan	Soer. en Banjermassing	»
» »	schoen.	Batavia *	Giam Liangsoey		»
» »	»	Aloewie Segaf	Soegie	Samarang.	»
» »	bark	Balheer *	Mohamat Saimoen		»
» »	»	Faid Alim.	Said Alhadie.	Banka	B. J. Jacobs
» »	»	Al Osmanie *.	Said Segaf	Samarang en Soerabaya	»
Deensch	brik	Emma	N. Linck.	Stockholm	G. Seermondt en co.
»	bark	Elten	S. Linderhan	Hamburg	Metzendorff, Wilmans en co.
Zweedsch	bark	Amazon *	A. Damberg.	Zweden	»
Engelsch	brik	J. A. Jesurun *	J. Ross	Cocos Eiland	Adam en co.
»	brik	Halcyon *	G. Smart	Australie.	Maclaine, Watson en co.
»	schoen.	Kossuth *	W. Shannon.	Melbourn	»
Amerikaansch.	bark	A. A. Eldridge *.	G. S. Porter.	San Francisco	Metzendorff, Wilmans en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	11	N. I.	schoener Digna	Pa Ardie	Passaroean.
»	12	Ned.	bark de Hoop van Capelle.	J. R. Bok.	Batavia.
»	—	»	» Herman	van Velthoven.	»
»	13	N. I.	schoener Bientang Timor.	Siem Koensoen.	Balie Bad.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	12	N. I.	stooms. Ambon	Roseboom	Batavia.
»	—	»	kotter Krabbe	Mardam	Passaroean.
»	—	»	schoener Pakis.	Lim Tjoeliang.	Balie Bol.
»	13	Z. M.	st. Suriname. lt. t/z. 1 k.	Clarkson	Timor.
»	—	N. I.	bark Hoksing	The Tiongsan.	Riouw.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Corn. Wern. Eduard	Kleinhouwer	Nederland	W. Cores de Vries.
»	»	Sara Lydia	van der Tak	»	Fraser, Eaton en co.
»	»	Derkina Titia	van Zyp.	»	B. J. van Eck en co.
»	»	Equator	Appel	»	P. Kervel en co.
»	»	Elisabeth	Veenstra	»	Fraser, Eaton en co.
»	»	Cesar	Hoogland	»	Major Matzen en co.
»	»	Salatiga	J. N. Besier	»	Schimmelpenninck en co.
»	»	Twee Jeannes.	W. Noordziek.	»	»
»	»	Eensgezindheid	J. Portengen	»	Fraser, Eaton en co.
Nederl. Indisch	schip	Kemanglen	H. Smit	Nederland	»
» »	bark	Ambon	H Roseboom	Batv. en Samarang	W. Cores de Vries.
» »	»	Anna Serie	Sech Awab	Sumbawa.	Gezagvoerder.
» »	»	Pakis	Liem Tjoeliong	Balie	»
» »	»	So-ootban	Sech Bansir	Pontianak	»
Hamburg	schip	Wilhelmine Maria	M. F. Gantschow	Zweden	Adam en co.
»	»	S. M. Waterman	J. Ropes	Francisco.	Fraser Eaton en co.

Aangekomen schepen te *Indramayoe*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	12	N. I.	schip Vlaamenie	Sech Assegaf	Cheribon.
»	14	»	schoener Batavia	Giam Liangsoey.	»

Vertrokken schepen van *Indramayoe*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	15	N. I.	schoener Batavia	Giam Liangsoey.	Batavia.

Vertrokken schepen te *Cheribon*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	10	N. I.	schoener Batavia	Giam Liangsoey.	Batavia.

Aangekomen schepen te *Tagal*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	15	N. I.	bark Inglie	Tio Tinghiat.	Rembang.

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	6	Ned.	bark Maria Elisabeth.	Jonker	Soerabaya.
»	—	»	» Cortgene	Ryken	Bezoekie.
»	10	N. I.	kotter Little Tot	Katjoeng	Soerabaya.

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	8	Ned.	schoener Digna.	Pa Ardie	Soerabaya.

Aangekomen schepen te *Sumanap*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	3	Ned.	bark Charlotta	Sobels	Soerabaija.
»	4	»	bark Carolina	Graswinckel	Tjilatjap.

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Maart	12	Ned.	bark Hector.	Schoon	Sumanap.

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Maart	8	Ned.	bark Jacobus Martinus	Gagestein	Schiedam.

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA.

Met het N. I. stooms. *Ambon*: de kapt. *Hoffman*, echtgenoot en 4 kinderen. — luit. *Swaving*. — de hh. *Ruyl jr.* — *Ruyl sr.* — *Coster*. — *Borel*. — *Zimmerman*. — *Lesimes*. — *Grampré Molière*. — *van Schevingcharen*. — *de Graauw*. — *van Winkelman* en *J. van Beesen Jongbloed*.

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA.

Met de Ned. bark *Fop Smit*: de offic. van adm. 2 k. *P. H. J. van Es*. — luit. t/z. 1 k. *R. H. Tiedeman*. — en opziener bij de koffij bereiding in de residentie Bantam *J. H. van Bouwdyk Bastiaanse*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 13 tot en met den 17 Maart 1856.

AANVOER.

Van Cheribon en Pamanoekan per ned. ind. schip *Almansoor*, gez. Said alie bin Djen.

1311$^{37}/_{100}$ pic. suiker. *Cramerus en Reed.*
1558$^{18}/_{100}$ pic. koffij. 141$^{88}/_{100}$ do. rijst. 1 kt. suiker. 2 md. aardappelen. 2 kt. kleedingstukken. *Reijnst en Vinju.*

Van Cheribon per ned. ind. schip *Marzoek*, gez. Said Mohamad Atas.

32 pic. rijst. *Order.*
30 pic. aardappelen. 1 kt. java doeken. *Sech Moh. Bafadel.*
1 pak tjaawls. *Order.*
686$^{23}/_{100}$ pic. suiker. 454 do. do. *Cramerus en Reed.*
1813$^{46}/_{100}$ pic. suiker. *Maclaine Watson en co.*

Van Soerabaya en Samarang per ned. ind. stoomb. *Langan Lamongan*, gez. Deighton. agt. Maclaine Watson en co.

7 bn. madapollams. *Mc. Ewen en co.*
18 md. aardappelen. *van Slooten Morgan en co.*
3 ks. bat. goederen. 18 ps. datjins. 2 pakk. offer-papier. 10 ks. misoa. *Sie Gouwtiang.*
3 ks. shertings. *Pitcairn Syme en co.*
1 kinder-wagen. 10 ks. sarongs. *Moermann en co.*
200 buffel huiden. *Pitcairn Syme en co.*
1 reiswagen. 6 tromm. beschuit. 1 md. tuigen. *Order.*
600 ps. koehuiden. 4 ks. manufact. 1 do. ongebl. katoen. 5 do. bat. goederen. 1 pak leder. *Yap Ban.*
7 ks. manufacturen. *Tjie Oekie.*
228$^{13}/_{20}$ corg. div. bat. goederen. 18 pakk. chin. garen. 9 corg. sigaren doosjes. *Order.*

Van Palembang per ned. ind. schip *Djelanie*, Said Mohamad Alie.

1969$^{21}/_{100}$ pic. ongebl. katoen. 454$^{56}/_{100}$ do. rottiong. 38$^{70}/_{100}$ do gomelastiek. 20$^{61}/_{100}$ do. was. *N. H. M.*
6$^{78}/_{100}$ pic. was. *Sech salim Boegies.*
5$^{1}/_{2}$ pic. was. 450 st. zeilgaren. 15 corg. houten-doosen. *Sech Moh. Basalma.*
$^{63}/_{100}$ pic. was. 34$^{40}/_{100}$ do. dammer. 4 stoelen. 5 corg. houten-borden. 3 ps. eur. chitzen. ƒ 10,000.— zilv. munt. *Gezagv.*

Van Riouw per praauw Toop gez. Pa Timah.

240 kradj. gambier. *Lim Boa.*
655 » » *Tan Kanglioe.*
350 ps. katjang matten. *Ko Lamsan.*

Van Muntok per ned. ind. schip *Apie Maas*, gez. Tan Imsoey.

6$^{72}/_{100}$ pic. was. *Abdul Rajak.*
1000 ps. sp. matten. 5$^{1}/_{2}$ pic. was. *Tan Imsoey.*

Van Krawang per praauwen sampang gez. Soema, Gemoek en Ketjiel.

650 pic. rijst. *Soe Pe en Tan Keetjiang.*

Van Tjicao per praauwen sampang gez. Djasima, Anielo, Sait, Adia aslie en Soema

600 pic. rijst. *Lim Kimsan.*

Van Tjelintjieng per praauwen sampang gez. Koeijoe, Djeian, Ketjiel, Doel en Boeping.

320 pic. rijst. *Boe Kiat, Tan Ansie, Eng Boen, en Lauw Apie.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. Nata, Sideran, Sedam, Seman, Saimoen, Saridan en Seera.

1360 pic. rijst. *Lie Tjoehok, Wiera, Ong Goanliong, Kang Seeij, Tan en Siong Sim Kie.*

Van Cheribon via Indramaijoe per praauw sampang gez. Dool.

300 pic. rijst. *Teng Kamseeij.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Sengit.

640 ps. buffel hoorn. ƒ 5000.— zoo. aan duiten. *Oeij Oeitjiaw.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Konteng.

226$^{23}/_{100}$ pic. gaba. *Heckler.*

Van Pamanoekan per praauwen sampang gez. Seirion, Dekhem, Ariepoedien, Docla en Miom.

1485 pic. rijst. *Tan Songie.*

Van Cheribon per ned. ind. schoener *Argo*, gez. Massingham.

123 legg. arak. 166$^{90}/_{100}$ pic. suiker. *Cramerus en Reed.*

Van Cheribon per ned. schip *Nederland*, gez. Huidekoper. agt. Tiedeman en v. d. Burg.

Lading voor Nederland.

450 pic. tin. 5000 do. koffij. 50 do. verfhout. 70 do. rotting. 5000$^{90}/_{100}$ do. suiker. *N. H. M.*
47 ks. kop. duiten. *Gouvernement.*

Van Amsterdam per ned. schip *Laura en Adèle*, gez. Donema. agt. Bahre en Kinder.

10 vs. specie. *N. H. M.*

Van Pontianak per ned. ind. schip *Aloewie Segaf*, gez. Saoegie,

1300 boss. rotting. 83$^{30}/_{100}$ pic. was. *Gezagv.*

Van Tjelintjieng per praauwen sampang gez. Nata, Ajie, Tellen Sariman, Dool en Koeijoe.

540 pic. *Assam, Poa Sian, Koesun en Oeij Ukseng.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Sadwen en Achmat.

250 zakk. en 250 pic. rijst. *Adjian.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Moekia.

140$^{15}/_{100}$ pic. gaba. *Heckler.*

Van Indramaijoe per praauwen sampang gez. Kahlien, Nalie, Keteng, Jieman en Jakiedian.

1859 pic. gaba. *Heckler.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Allied.

252 pic. rijst. *Tjie Eng.*

Van Tjeringien per praauwen sampang gez Said, en Koeij.

210 pic. rijst. *Oeij Tachie en Oeij Koanko.*

Van Tjeringien per praauwen sampang gez. Idam en Kabié,

250 pic. rijst. *Lim Oetjie en Tjoe Songkiat.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Kasaat.

45 pic. gutta percha. *Kodjie.*

Van Adelaide per ned. schip *Walvisch*, gez. Schut. agt. Paine Stricker en co.

40 tonn. steenkolen. ....

Van Mauk per praauw sampang gez. Geenoeng.

180 pic. rijst. *Lim Djoan.*

Van Krawang per praauwen sampang gez. Sidien, Sadjim en Ardjan.

600 pic. rijst. *Tjientiaauw en Tjek-In.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. ....

1600 pic. rijst. *Tan Siong.*

Van Tjikandie Ielier per praauwen sampang gez. [illegible]

750 zakk. rijst. *Tiedeman en v. Kerchem en [illegible]*

Van Tanara per praauw sampang gez. [illegible]

210 pic. rijst. *Ang Hoeij.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Siema.

$142^{25}/_{100}$ pic. gaba. *Heckler.*

Van Tanara per praauw sampang gez. Kadier.

170 pic. rijst. *Lim Gam.*

Van Amsterdam per ned. schip *Koophandel*, gez. H. de Boer.
agt. Kopersmit en co.

10 vs. zilv. munt. 450 vn. meel. 1249 blokk. en 1 kt. lood. 144 bn. koffij-zakken. 10 vs. zilv. munt. 82 ks. manufact. 1000 steenen. *N. H. M.*

200 coll. manufact. 471 do. koopmanschapp. 1 kt. 1 accordian. 1 do. boeken. 1 do. regaal. 1 kt. zilverwerk. 3 do. manufact. 14 coll. provisien. 4 vn. krijt. 50 ks. likeur. 75 kn. bier. 60 coll. provisien. 300 vs. boter. 43 ks. glaswerk en provisien. 1 do. rozijnen. 150 keld. genever. 130 coll. provisien en dranken. *Lad. voor Macasser.*

Van het Eiland Lepar per praauw Tjunia gez. Hadjie Moh. Ariep.

140 pic. boombast. $2^{1}/_{2}$ do. was. *Gezagv.*

115 pic. gom dammer. 8 do. boombast. $3^{50}/_{100}$ do. was. *Intje Mochsien.*

Van Cheribon per ned. ind. schip *Orestes*, gez. Io-Ago.

1511	coll.	div.	chin.	goederen.	*Io-Ago.*
46	»	»	»	»	*Nio Tjongsie.*
65	»	»	»	»	*Nio Tjaijhap.*
3	»	»	»	»	*Tio Hiapho.*
169	»	»	»	»	*Sim Seep.*
132	»	»	»	»	*Kang Kengtiong.*

5850 bund. aardewerken. 11900 ps. chin. vloersteenen. *Io-Ago.*

Van Palembang per ned. ind. schip *Faid Alim*, gez.
Said Mohamad Albadie.

$1202^{3}/_{4}$ pic. ongez. katoen. $2^{3}/_{4}$ do. was. 5 corg. madr. tjauwls. 2200 zilv. munt. *Gezagv.*

$12^{1}/_{2}$ corg. houtwerken. 1 do. .... *Ismail.*

$5^{1}/_{2}$ corg. kat. mutsen. $^{2}/_{20}$ do. do. sarongs. 1650 zilv. munt. *Said Mohamad bin Satrie.*

Van Soerabaya en Samarang per ned. ind. stoomb. *Ambon*,
gez. Roseboom. agt. Kopersmit en co.

$107^{71}/_{100}$ pic. rotting. *Agenten.*

100 pic. rotting. *D. N. Buijs en co.*

1 vat zoutvleesch. *Order.*

6 bn. garen. *Adam en co.*

eenige gouv. goederen. *Gouvernement.*

10 pic. koffij. 1800 ps. koehuiden. 600 do. buffelhuiden. *Metzendorff Wilmans en co.*

6 kn. div. koopmanschappen. *Lim Seng.*

$31^{80}/_{100}$ pic. koffij. 4 ks. bat. goederen. *Sie Yoeting.*

1 kt. shertings. *Busing Schröder en co.*

49 bn. goenie-zakken. *Agenten.*

1 pak roskammen. 8 krandjangs. 27 emmers. 50 kn. diversen. 75 kruiwagens. 1 aanbeeld. 105 stav. ijzer. $1^{1}/_{2}$ boss. ijzer. 1 pakkist. 2 raderen. 2 paarden. *Gouvernement.*

40 cod. jav. tabak. *Lading voor Padang.*

Van Krawang per praauwen sampang Katjiel Sale, Boesoch.
Lachboon en Djoedien.

440 pic. rijst. *Lauw Asie.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. Jakidien en Naim.

500 pic. rijst. *Lie Tjoekok.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. Kamdja en Medien.

343 zakk. rijst. *Baira en Tan Siong.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. ....

425 pic. suiker. *Ong Goanliong.*

Van Mauk per praauw sampang gez. Amin, Moka en Djata.

225 pic. rijst. *Ang Hoeij, Hadjie Mohamad en Sing Nio.*

Van Launceston per Eng. schip *Halcijon*, gez. Swart.
agt. Maclaine Watson en co.

1 pakje soverijns. *Agenten.*

Van Karang Serang per praauw sampang gez. Ranim.

240 pic. rijst. *Liauwkong.*

Van Passelian per praauw sampang gez. Kadoen.

230 zakk. rijst. *Lie Tiang.*

Van Tjelintjieng per praauwen sampang gez. Peie Zienan
Ritian en Kouwhien.

240 zakk. rijst. *Oeij Kang-In.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Djakim en Saodien.

350 zakk. rijst. *Tekkiong en Lim Tanijam.*

Van Tjikandie per praauw sampang gez. Ketjiel.

250 zakk. rijst. *Maclaine Watson en co.*

Van Pecalongan per ned. ind. bark *Batavia*, gez. Said
Hamit bin alodwie Alhadat.

$441^{72}/_{100}$ pic. suiker. *O. J. M. v. Adm. en L.*

$928^{04}/_{100}$ » tabak. 1 pak chitzen. *Oeij Tiongdjoen.*

Van Pecalongan per ned. ind. brik *Tartar*, gez. Ingok.

$855^{20}/_{100}$ pic. tabak. *Oeij Liamtjeng.*

Van Tanara per praauwen sampang gez. Kaijul, Nazat en Djamué.

760 pic. rijst. *Lim Gam en Ang Hoeij.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Sangiet.

200 ps. buffel-huiden, 18 pic. rijst. 6 roll. touw. *Oeij Thoen.*

Van Cheribon per praauw sampang gez. Tambie.

200 buffel-huiden. 55 pic. aardappelen. *Oeij Pekwat.*

Van Cheribon per praauwen sampang gez. Jaka.

225 pic. rijst. *Teng Kamseeij.*

Van Indramaijoe per praauwen sampang gez. Amal en Kariem.

$376^{82}/_{100}$ pic. gaba. *Heckler.*

Van Tjeringien per praauw sampang gez. Yong.

150 pic. rijst. *Tjew Kangnio.*

Van Krawang per praauwen sampang gez. Ba-assie, Jacod en Propien.

710 pic. rijst. *Djoeng Soek, Asie en Tjong Kwaaseng.*

Van Gedong Gedeé per praauw sampang gez. Kontong.

180 pic. rijst. *Adjiem.*

Van Tjikarang per praauwen sampang gez. Hokseng en Djalie.

151 pic. rijst. *Adjiem.*

Van Tjicao per praauwen sampang gez. Singa en Kara.

300 pic. rijst. *Suermondt en co.*

Van Passilian per praauw sampang gez. Kanow.

240 pic. rijst. *Lie Tiang.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Sapie.

$335^{71}/_{100}$ pic. gaba. *Heckler.*

UITVOER.

Naar Bantam per praauw sampang gez. Ratiem.

1 kt. chitzen. 1 do. sarongs. 3 karpetten. $51^{1}/_{2}$ corg. bat. goederen. 20 pic. gambier. 3 md. aardewerken. *To Tamnio.*

Naar Macassar per praauw Toop gez. Nakoda Maka.

$57^{12}/_{100}$ corg. bat. doeken. 8 do. do. doeken. 100 ps. bat. zw. katoen. 7 ps. bat. sarongs. 8 ps. bat. slendangs. $^{80}/_{100}$ pic. suiker. 2 corg. eur. kat. doeken. 6 ps. kinder sarongs. 37 ps. wit linnen. 7 ps. woll. dekens. $^{25}/_{100}$ pic. blik. 29 riemen holl. papier. 7 pic. arab dadels. 300 ell. valsch passement. 2000 ps. chin. kommen. 26 doz. chin. kommen. 10 do. do. borden. 7 houten bakjes. 3 do. bentongs. 1 stalen pan. 11 doz. chin. theekommen. 34 ps. kl. borden. 20 do. kommen. 2 pakjes kat. naaigaren. 4 pic. rijst. 1 do. cairtauw. 3 blikk. groene verf. 1 anker. $^{80}/_{100}$ pic. zw. peper. *Gezagv.*

18 bn. wit. garen. uit entrep. *Martin Dyce en co.*

2 ks. lastings. 1 do. cambrics. 16 bn. lijnwaden. 2 kt. lijnwaden. uit entrep. *Anderson Tolsen en co.*

11 ks. garen. 1 kt. rood garen. uit entrep. *Bahre en Kinder.*

3 bn. everlasting. uit entrep. *Burt Mijrtle en co.*

4 bn. shertings. uit entrep. *Hunter Houghton en co.*

Naar Zweden per Zw. schip *Edla*, gez. Hamarstrom.
agt. Metzendorff Wilmans en co.

25 legg. arak, 4166 pic. suiker. *Agenten.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Amerika*, gez. Zeeman.
agt. Haager en Schuurman.

2 ks. kleinigheden. 2598 pic. rijst. *de Weerdt Ruyl en co.*

1000 pic. rijst. *Kopersmit en co.*

1360 pic. rijst. *Metzendorff Wilmans en co.*

3445 pic. rijst. 20 do. rotting. 30 do. sapanhout. 190 do. gomelastiek. 337 ps. buffelhuiden. 6606 ℔ thee. *Agenten.*

Naar Nederland per ned. schip *Bezoekie*, gez. A. Schaap.
agt. Reijnst en Vinju.

6993 pic. rijst. 55 do. rotting. 7065 do. suiker. *Damnitz en co.*

3 pic. koffij. *Dorrepaal en co.*

Naar Borneo's Westkust per ned. ind. stoomb. *Banda*, gez.
Neijts. agt. Kopersmit en co.

4 stukk. geschut. 150 kogels. 2 pakketten. *f* 25,000.— zilv. munt. eenige marine goederen. 32 coll. milit. goederen. 4 ks. geneesmiddelen. *Gouvernement.*

11 ks. witte brandy. 26 vn. bier. 17 ks. cognac. 7 do. kierswasser. 25 vn. bier. 24 md. bier. uit entrep. *v. d. Broek en co.*

10 keld. genever. uit entrep. 3 ks. aardewerk. *Agenten.*

117 keld. genever. 20 md. bier. uit entrep. 1 kt. provisien en blik, 1 do. glaswerk. 1 do. rhijnwijn. 5 do. rum. 8 do. champagne. *v. d. Broek en co.*

35 pic. aardappelen. *Louran en van Walcheren.*

1 paard. *Kessler en co.*

2 ks. modewaren. uit entrep. *de Weerdt Ruyl en co.*

3 vat zout-vleesch. 1 kt. diversen. *Aan boord gebleven lading van Soerabaya.*

Naar Cheribon per praauw sampang gez. Kiedien.

2 ks. wit katoen. 1 do. doer. 400 doz. borden. 80 ks. zeep. 80 kn. thee. 10 do. verf-olie. 1 kt. chin. medicijn. 2 pakk. gouddraad. 1 kt. zijde sarongs. 4 rollen zijde. *Tjo Eng.*

9 ks. wit katoen. 2 do. doeken. 5 ks. chitzen. 1 kt. eur. rood katoen. 1 kt. kast kleedjes, 1 bl. garen. 10 pic. was. *Said aloewie Atas.*

5 bn. garen. 1 kt. chitzen. 1 kt. rood katoen. 2 ks. wit katoen. 1 md. aardewerk. *Sech awab Djawas.*

$4^{1}/_{2}$ pic. was. 10 ks. wit katoen. 5 ks. en 1 bl. ongebl. katoen. 1 kt. chitzen. 1 pak madr. tjauwls. *Sech Mohamad Bafadel.*

f 500.— zilv. specie. *Sech awab Jawas.*

Naar Stockholm per Zw. schip *Gustaf*, gez. Bernd.
agt. Suermondt en co.

120 legg. arak. 238 pic. koffij. 1172 do. suiker. 429 ps. buffelhuiden. *Agenten.*

Naar Cheribon per praauw sampang gez. Barie.

1 kt. sarongs en doeken. 1 kt. doeken en chitzen. 13 ps. gek. katoen. 1 kt. olijven. 1 kt. brandewijn. 1 md. min. water. 5 ks. chitzen. 1 do. kat. garen. 1 do. sarongs. 1 do. doeken. 1 bl. chitzen. 139 ps. eng. zijde 2 ks. doeken. 90 pic. dadels. 50 kn. thee. *Tio Sienbia.*

12 ps. wasdoek. 1 kt. lijnwaden. 1 do. ijzerwerk. 2 do. lampen. 8 vs. spijkers. 1 kt. modewaren. 1 do. provisien. 1 do. papier. 1 do. schilderijen. 1 do. aardewerk. 2 pic. [illegible] *J. A. [illegible]*

2 bn. garen. 1 pak drills. 1 kt. ongebl. katoen. 3 do. mousselines. 1 do. eur. chitzen. *Said aloewie Atas.*

1 bl. garen. *Said Hoesin bin Segaf.*

1 kt. mousselines. 3 bn. ongebl. katoen. 1 pak drills. 1 do. chitzen. *Sech Mohamad Bafadel.*

1 kt. eur. geel-katoen. 1 bl. drills. 6 ks. wit katoen. *Tan Eklong.*

56 ps. sp. matten. 57 ps. ducaten. *Sech Mohamad Bafadel.*

8 pic. was. *Said achmat bin Oemar.*

Naar Nederland per ned. schip *Top Smit*, gez. Swart.
agt. Kopersmit en co.

$50/_{1}$ legg. arak. 21 pic. kaneel. *Bahre en Kinder.*

48 pic. rotting. 7013 do. rijst. *Agenten.*

1080 pic. rijst. *Metzendorff Wilmans en co.*

415 pic. suiker. *O. J. M. v. Adm. en L.*

37 pic. gutta percha. 6 do. rame-vlas. *van Ommeren Rueb en co.*

$499^{004}/_{1000}$ pic. thee. *N. H. M.*

75 pic. gom dammer. 5 do. rame-vlas. 2 kn. diversen. *de Weerdt Ruyl en co.*

2 kn. rariteiten, *Pandel en Stiehaus.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per ned. ind. stoomb.
Koningin der Nederlanden, gez. Prins.
agt. Maclaine Watson en co.

voor Riouw.

27 keld. genever. 4 vn. afget bier. uit entrep. *v. d. Broek en co.*

$1^{1}/_{2}$ doz. siropen. 1 ks. vruchten. 2 fl. pruimen. 2 st. laken. *D. N. Buijs en co.*

34 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*

voor Singapore.

2 kt. div. bat. goederen. *Kang Boenkim.*

2 ks. bat. doeken. 1 do. bamb. hoeden. $^{50}/_{100}$ pic. kamfer. *Lim Hoa.*

2 ks. broekenstof. uit entrep. *Moormann en co.*

8 ks. manufact. 30 do. wijn. uit entrep. *Bahre en Kinder.*

10 bn. wit garen. uit entrep. *Martin Dyce en co.*

137 pic. rijst. *Nio Banghie.*

1 pic. kandy. *Adam en co.*

500 ps. marm. steenen. *Hunter Houghton en co.*

25 bund. zeilgaren. 1 vat vet. *Mc. Ewen en co.*

7 kn. planten. *Boat.*

f 40,000.— zilv. munt. *Said aloewie bin oemar Satrie.*

20 geiten. *Sech said Lachman.*

1 kt. 6 roll. laken. *Said aloewie Satrie.*

f 10,500.— zilv. munt. 2620 dollars. *Daeng Makarouw.*

f 190,000.— zilv. munt. 137 ℔ cochenille. *Mc. Ewen en co.*

2 spiegels. 1 rijtuig. 3 ks. meubelen. 2 paarden. *Gebr. Roselje en co.*

f 134,176.— zilv. munt. *Metzendorff Wilmans en co.*

1 kt. bat. doeken. *Said aloewie Satrie.*

10 vn. meel. uit entrep. *Paine Stricker en co.*

4 ks. diversen. uit entrep. *Hunter Houghton en co.*

voor Palembang.

6 ks. lijnwaden. 1 pic. garen. 25 ks. zeep. 1 corg. sarongs. 1 bl. rood garen. *Said Hoesin bin Moh. Segaf.*

80 ks. roodewijn. 37 do. gouv. goederen. 54 stav. ijzer. *Gouvernement.*

voor Muntok.

2 ks. ongebl. katoen. 1 do. rozenwater. 1 do. lavendelwater. 28 ps. lampen. 16 shawls. $2^{4}/_{12}$ doz. renosterh. 16 fl. eur. zuren. 7 pic. dadels. 1 kt. kat. sarongs. 1 corg. doerias. 8 ps. ginghams. 10 corg. gedr. sarongs. 10 ps. rood katoen. 1 kt. div. manufact. 21 doz. doeken. 4 ps. matten. 1 olkatief. 12 ps. parapluien. *Said Mochman bin Segaf.*

1 kt. bat. goederen. *Sech awab Bakasem.*

6 ks. div. koopmanschappen. *Said Hamid.*

10 keld. genever. 1 kt. div. koopmanschappen. 1 kt. div. provisien enz. 4 md. min. water. 1 kt. siropen. 1 do. dranken. *John Pryce en co.*

1090 ps. sp. matten. *f* 100.— specie. *f* 50.— rec. 7 ps. [...] 2 roll. zijde goederen. 15 ellen div. laken. 14 do. [...] zijde. 3 doz. tafelmessen. 27 ell. zijde-stoffen. *Abdul B[...]*

1 kt. rhijnwijn. 1 doz. hautern. 10 fl. appelen. 4 zakk. [...] *Pryce en co.*

Lading voor Singapore.

$^{80}/_{100}$ pic. vogelnestjes. 6/m. java sigaren. *Lie Oen.*

f 2400.— zilv. specie. *Kang Bian.*

2 vn. vleesch. uit entrep. *Hughes.*

voor Muntok.

6 coll. gouv. goederen. eenige scheepsbehoeften. eenige [...]deren. *Gouvernement.*

voor Banca.

16 coll. milit. goederen. 1 stoel. 4 ks. kleedingstukk. *f* [...] zilv. munt. *Gouvernement.*

Zie verdere lading voor Singapore. Java-Bode dd. hed[en ...]

Naar Rotterdam per ned. schip *Gertrude*, gez. Lour[...]
agt. Reijnst en Vinju.

600 pic. tin. 105 do. rotting. $7001^{06}/_{100}$ do. suiker. 7925 [...] $199^{000}/_{1000}$ do. thee. *N. H. M.*

61 ks. kop. duiten. *Gouvernement.*

1 vatje wijn. uit entrep. *Agenten.*

Naar de Lampongs per praauw Majang gez. Sawed[...]

f 2000.— zilv. specie. 172 ps. ongebl. katoen. 46 do. wi[t ...] 24 do. ginghams. 10 do. chitzen. 10 corg. sarongs. 20 [...]ken. 5 riem papier. 12 woll. dekens. 3 doz. pennemess[en ...] ell. valsch passement. 4000 ps. naalden. 100 doz. borden. [...] bat. slendangs, $7^{1}/_{2}$ do. zw. katoen. 31 do. gedr. sarongs. [...] do. 3 corg. doeken. 8 roll. chin. zijde. 5 pic. gambier. *G[...]*

Naar Croé per praauw Pantjallang gez. Sie Gemoek.

30 ps. madapoll. 13 do. ongebl. katoen. 15 do. chitzen. 7 d[o ...]ken. 1 corg. sarongs. 1 do. zijde slendangs. 7 catt. vals[ch ...]ralen. 4 corg. bat. slendangs. 10 corg. gedr. slendangs. [...] 5 corg. gedr. sarongs. $2^{1}/_{2}$ bat. doeken. 30 ps. zw. katoe[n ...] *bonie.*

Naar Croé per praauw Gedngan gez. Dalm.

$3^{10}/_{20}$—$5^{20}/_{100}$ corg. bat. slendangs. 3 corg. do. do. 5 corg. ge[dr. sa]rongs. 19 do. do. slendangs. 12 ps. zw. katoen. 10 ps. ba[t. slen]dangs. 1 kt. zeep. 1 corg. sarongs. *Gezagv.*

Naar Bantam per praauw sampang gez. Reiwan.

5 coll. kramerijen. 42 ps. kat. parapluien. 70 do. chin. paijo[ngs ...] pic. suiker. *Oeij Keng.*

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Pittura*,
gez. Scholten. agt. Kopersmit en co.

voor Nederland.

50 pic. rotting. 50 do. verfhout. 900 do. tin. *N. H. M.*

voor Tjilatjap.

1 kt. kleedingstukken. 7 ps. zoutmaten. 5 ks. geniegoedere[n ...] vn. koolteer. 56 stav. en 7 boss. ijzer. 11 vn. koolteer en sp[...] 4 ks. ijzerwerk en olie. 28 vn. teer en spijkers. 1 kt. ijze[r ...] *Gouvernement.*

29 ks. madapoll. 5 bn. ruwe-drills. 5 kn. mignetten. *N. H. M.*

70 keld. genever. 13 kn. wijn. 1 kt. provisien. *v. d. Broek en [co.]*

50 keld. genever. 10 vn. bier. *Moormann en co.*

1 kt. aardewerk. 2 coll. diversen. *L. Meijer.*

4 ks. wijn. 1 do. cognac. 1 pakje lamp. kousen. *John Pryce [en co.]*

2 kn. diversen. *Maclaine Watson en co.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 6 *tot en met den* 13 *Maart* 1856.

AANVOER.

[illegible]
Toedjoe, gez. gez. J. W. Steevensz.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 12 Maart 1856 no. 21.

UITVOER.

Naar Batavia per ned. ind. stoomb. *Langan Lamongan*,
gez. Th. Deighton.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. heden no. 23.

Naar Nederland per ned. schip *Prins Maurits*, gez. J. J. Ba[...]

30 pic. bindrotting. 7791 do. suiker. 32,610 ℔ indigo en 541 [...] koffij. *B. Kopersmit en co.*

1496 pic. suiker en 1368 ℔ indigo. *van den Broek en Veecken[s ...]*

Naar Nederland per ned. schip *Philips van Marnix*,
gez. E. van Duijn.

2266 st. koe en buffel-huiden. 53 pic. bindrotting. 5694 pic. en 8614 en $^{1}/_{2}$ ℔ indigo. *Damnitz en co.*

2872 ℔ indigo. *Wermuth en co.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 7 *tot en met den* 11 *Maart* 1856.

AANVOER.

Van Batavia per Eng. schip *Minerva*, gez. R. Deas.
agt. Mc. Millan Marten en co.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 8 Maart 1856 no. 20.

UITVOER.

Naar Singapore via Samarang en Batavia per ned. ind. stoomb.
Koningin der Nederlanden, gez. J. Prins.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 19 Maart 1856 no. 23.

Naar Nederland via Pasoeroean per ned. schip *Maria Elizabeth*, gez. K. de Jonker.

59 kn. kopergeld. 100 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Molukkos en Macassar per ned. ind. stoomb. *Macassar*,
gez. F. H. Schmidt.

81 coll. div. koopmanschapp. en lijnwaden. *f* 5000 aan sp. [...] en eenige kleinigheden. div. Arabieren.

28 coll. dranken en koopmanschapp. 100 pic. suiker. *Schimmelpenninck en co.*

17 kn. en bl. lijnwaden en ijzerwerken. 100 keld. genever. 92 [...] arak. *Ruyl Cramer en co.*

8 coll. lijnwaden. *Mac Millan Marten en co.*

30 kn. roodewijn. *Pechada.*

227 coll. dranken en koopmanschappen. *W. Cores de Vries.*

14 coll. lijnwaden en koopmanschappen. *Adam en co.*

2 kn. lijnwaden. *Fraser Eaton en co.*

5 kn. lijnwaden. *van Leeuwen en co.*

7 bn. rood garen. *N. H. M.*

1 kt. strijkijzers. 20 karrenwielen. *Gebr. van Delden.*

2 kn. callicots. *D. J. van Eck en co.*

1 doosje horologien. *K. Buwalda.*

Naar Melbourne per Eng. schip *Isabella*, gez. R. Fox.

$1926^{00}/_{100}$ pic. rijst. 100 st. bamboesen. 19 pic. rotting. *Adam en co.*

1 vat zoutvleesch. 3 vn. spek. *B. van der Zwaan.*

Naar Batavia en Samarang per ned. ind. stoomboot
Banda, gez. G. Neijts.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 19 Maart 1856 no. 23.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING